

**Bryssel, 8. lokakuuta 2025
(OR. en)**

13740/25

**SOC 655
GENDER 186
ANTIDISCRIM 95
FREMP 264
JAI 1368
ECOFIN 1322**

SAATE

Lähetäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	8. lokakuuta 2025
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2025) 725 final
Asia:	KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE Tasa-arvon unioni: hlbtq+ -henkilöiden tasa-arvoa koskeva strategia 2026–2030

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2025) 725 final.

Liite: COM(2025) 725 final

Bryssel 8.10.2025
COM(2025) 725 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Tasa-arvon unioni: hlbtq+ -henkilöiden tasa-arvoa koskeva strategia 2026–2030

JOHDANTO

Euroopan unionissa jokaisen on **voitava olla turvassa ja vapaasti oma itsensä**. Tasa-arvo ja syrjimättömyys ovat EU:n ydinarvoja ja perusoikeuksia, jotka on kirjattu EU:n perussopimukseen ja perusoikeuskirjaan. Nämä periaatteet ohjaavat myös EU:n toimintaa kansainvälisellä tasolla.¹ Yhtäläiset mahdollisuudet ovat myös Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin perusta.²

Kuten puheenjohtaja von der Leyen korosti [unionin tilasta vuonna 2025 pitämässään puheessa](#): ”Euroopan itsenäisyyteen liittyy, että **suojelemme vapauksiamme**. Vapauttamme päättää asioistamme itse, sanoa, mitä ajattelemme, liikkua ympäri mannerta. Vapauttamme äänestää, **rakastaa** ja rukoilla. **Vapauttamme elää tasa-arvon unionissa**.” Nämä vapaudet voivat toteutua vain, jos kaikki nykyiset ja tulevat sukupolvet voivat elää ilman syrjintää.

Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys ovat elintärkeitä EU:n demokratioiden selviytymiskyvyn, taloudellisen vahvuuden, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kannalta. Euroopan komissio on edelleen täysin sitoutunut puolustamaan yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä aina, kun ne ovat uhattuina.³ Komissiolla, Euroopan parlamentilla, neuvostolla ja jäsenvaltioilla on **yhteinen vastuu** näiden oikeuksien puolustamisesta ja tasa-arvon turvaamisesta kaikille.⁴

Komissio hyväksyi vuonna 2020 ensimmäisen [hlbtqi-henkilöiden tasa-arvoa koskevan strategiansa 2020–2025](#). Sillä pyrittiin vahvistamaan hlbtqi+ -henkilöihin⁵ kohdistuvan syrjinnän vastaisia toimia EU:ssa. Strategia toimi keskeisenä työkaluna **tasa-arvon unionin perustamisessa**. Tasa-arvon unioni on komission visio osallistavasta Euroopasta, jossa kaikki voivat elää vapaasti identiteetistään riippumatta. Sen myötä on toteutettu lukuisia hlbtqi+ -henkilöihin liittyviä toimia. Esimerkiksi hlbtqi+ -henkilöiden oikeuksien edistämiseksi on annettu keskeisiä lainsäädäntöehdotuksia. Myös hlbtqi+ -kansalaisjärjestöille on annettu ennennäkemätön määrä tukea kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman kautta.

Hlbtqi-henkilöiden tasa-arvoa koskevaa strategiaa 2020–2025 täydensivät jäsenvaltioiden hyväksymät **13 kansallista hlbtqi+ -henkilöiden tasa-arvoa koskevaa strategiaa**. Strategian tuloksena EU:ssa toteutettiin merkittäviä hlbtqi+ -henkilöihin liittyviä toimenpiteitä. Hlbtqi-

¹ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artikla ja perusoikeuskirjan 21 ja 23 artikla.

² [Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari – oikeudenmukaisempaa ja osallistavampaa Euroopan unionia rakentamassa – työllisyys, sosiaaliasiat ja osallisuus](#).

³ Ks. esimerkiksi [puheenjohtaja von der Leyenin lausunto Budapestin Pride-tapahtumasta](#), 25. kesäkuuta 2025.

⁴ Ehdokasmaita ja mahdollisia ehdokasmaita kannustetaan myös edistämään tasa-arvoa ja perusoikeuksia EU:n säännösten mukaisesti niiden tavoittellessa EU-jäsenyyttä.

⁵ Hlbtqi+ -henkilöt ovat ihmisiä,

1. jotka tuntevat vetoa oman sukupuolensa edustajia (lesbo, homo) tai minkä tahansa sukupuolen edustajia (biseksuaalit) kohtaan,
2. joiden sukupuoli-identiteetti ja/tai sukupuolen ilmaisu ei vastaa heille syntymän yhteydessä määritettyä sukupuolta (transihmiset ja muunsukupuoliset),
3. joiden synnynnäiset sukupuoliominaisuudet eivät vastaa miehelle tai naiselle tyypillisiä piirteitä (intersukupuoliset),
4. joiden identiteetti ei sovi seksuaalisuuden ja/tai sukupuolen binääriseen jaotteluun (queer), tai
5. joiden seksuaalinen suuntautuminen tai sukupuoli-identiteetti on jokin muu kuin hlbtqi-kirjainyhdistelmässä nimenomaisesti mainitut identiteetit (lyhenteen +).

Tässä tekstissä käytetään vaihdellen lyhenteitä hlbt, hlbtqi ja hlbtqi+ sen mukaan, mitä käsitettä on käytetty asiakirjassa, aloitteessa tai poliittikanalalla, johon viitataan.

henkilöiden tasa-arvoa käsittelevän alaryhmän perustaminen loi alustan tasa-arvotyön edistämiseksi kansallisella tasolla.

Strategian hyväksymisen jälkeen **hlbtq+ -henkilöiden sosiaalinen hyväksyntä on lisääntynyt**. Hlbtq+ -henkilöt ilmaisevat identiteettiään nyt entistä avoimemmin sosiaalisessa ympäristössään. Vuonna 2023 toteutetun [syrijintää EU:ssa tarkastelleen erityiseurobarometrin](#) mukaan eurooppalaiset suhtautuvat nyt myönteisemmin kuin vuonna 2019 siihen, että heillä olisi työtoverinaan lesbo, homo tai biseksuaali henkilö (75 % vastaajista eli 3 prosenttiyksikköä enemmän) ja että heidän lapsellaan olisi parisuhde samaa sukupuolta olevan henkilön kanssa (59 % eli 4 prosenttiyksikköä enemmän).

Hlbtq+ -henkilöiden näkyvyys politiikassa, kansalaisyhteiskunnassa, urheilussa, mediassa ja tieteessä haastaa ennakkoluuloja ja auttaa lisäämään hlbtq+ -henkilöiden yhteiskunnallista hyväksyntää. **Hlbtq+ -henkilöiden voimaannuttaminen** perustuu vahvojen roolimallien perintöön sekä nykykulttuuriin, jossa hlbtq+ -henkilöt hyväksytään osaksi omaa sosiaalista piiriä, ja se auttaa rakentamaan maailmanlaajuisesti monimuotoisempaa yhteiskuntaa. **Voimaantuminen tukee yrittäjyyttä, innovointia ja kestäväää talouskasvua**. Esimerkiksi kaupungeissa, joissa suhtautuminen hlbtq+ -henkilöihin on hyväksyvää ja osallistavaa, on vahvemmat innovaatioekosysteemit, enemmän osaamista ja taitoja, enemmän yrittäjiä ja parempi elämänlaatu.⁶

Edistymisestä huolimatta haasteita on kuitenkin edelleen olemassa. Euroopan unionin perusoikeusviraston, jäljempänä 'FRA', vuonna 2023 toteuttaman [kolmannen hlbtq-kyselyn](#) mukaan yli kolmannes hlbtq-henkilöistä (37 prosenttia) **koki syrijintää** tutkimusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana. Syrijinnästä raportoivat eniten transnaiset (64 prosenttia), transmiehet (63 prosenttia) ja intersukupuoliset (56 prosenttia). Sukupuoli-identiteetin ja hlbtq+ -ryhmien vastaisten narratiivien yleistymisen näyttää pahentaneen tätä syrijintää entisestään. [FRA:n tutkimus](#) osoittaa, että hlbtq+ -järjestöt ja ihmisoikeuksien puolustajat kohtaavat erityisen paljon vihamielisyyttä, uhkauksia ja hyökkäyksiä.

Työllisyyteen, terveydenhuoltoon, koulutukseen sekä asunnon ja palvelujen saantiin liittyvä eriarvoisuus rajoittaa edelleen hlbtq+ -henkilöiden mahdollisuuksia. Syrijintää kokeneet vastaajat kertoivat FRA:n kolmannessa hlbtq-kyselyssä, että syrijintää esiintyi useimmin työpaikalla, koulussa, terveydenhuollossa tai julkisilla paikoilla.

Syrijintä johtaa taloudellisiin tappioihin. [OECD:n tuoreessa tutkimuksessa](#) todetaan, että seksuaaliseen suuntautumiseen perustuva syrijintä voi johtaa EU:ssa BKT:n supistumiseen jopa 89 miljoonalla eurolla vuodessa. Samassa tutkimuksessa korostetaan, että syrijinnan vaikutukset ulottuvat myös talouden ulkopuolelle. Syrijintä heikentää sosiaalista yhteenkuuluvuutta, kansalaisten luottamusta ja demokraattisten arvojen kannatusta. Osallistavat yhteiskunnat ovat resilientimpiä, ja niille on ominaista solidaarisuus, vahvemmat instituutiot ja kansalaisten aktiivinen osallistuminen yhteiskuntaan.

Syrijinnan vastaisen työn saavutukset ja jatkuvat haasteet huomioiden komissio totesi hlbtq-henkilöiden tasa-arvoa koskevan strategian 2020–2025 täytäntöönpanosta vuonna 2024

⁶ Open for Business (2025), [Kaupunkiluokitukset 2025](#).

antamassaan [kertomuksessa](#), että strategialla on keskeinen rooli hlbtq+ -henkilöiden oikeuksien edistämässä, mutta se korosti myös tarvetta tehostaa EU:n tason toimia.

Vuonna 2024 **Euroopan parlamentti** kehotti laatimaan uuden ja kattavamman hlbtq+ -henkilöiden tasa-arvoa koskevan strategian.⁷ Myös vuoden 2024 aikana **20 jäsenvaltiota allekirjoitti ministerien julkilausuman**, jossa vaadittiin lisätoimia ja sitouduttiin tekemään yhteistyötä komission kanssa strategian päivittämiseksi. Aikaisemman hlbtq-henkilöiden tasa-arvoa koskevan strategian täytäntöönpanosta kuullut kansalaisjärjestöt yhtyivät näihin vaatimuksiin ja painottivat jatkuvan toiminnan kiireellisyyttä.

Kuten puheenjohtaja von der Leyenin vuoden 2024 poliittisissa suuntaviivoissa todettiin, tämä uusi hlbtq+ -henkilöiden tasa-arvoa koskeva strategia määrittää kehykset hlbtq+ -henkilöiden tasa-arvoisen aseman edistämistä koskevalle komission työlle vuosina 2026–2030. Uusi strategia pohjaa ensimmäiseen strategiaan ja sen kunnianhimoisiin tavoitteisiin sekä jo saavutettuun edistykseen, ja sillä varmistetaan toimien ja edistyksen jatkuvuus.

Strategialla pyritään **sitouttamaan** kaikki hallinnon tason toimijat perusoikeuksien sekä tasa-arvon ja syrjimättömyyden arvojen turvaamiseen. Nämä oikeudet ja arvot on vahvistettu Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, ja ne ovat osana EU:n primaarilainsäädäntöä oikeudellisesti sitovia. Strategiassa vahvistetaan myös kehys, joka edellyttää Euroopan parlamentin, neuvoston, jäsenvaltioiden ja kansalaisyhteiskunnan aktiivista osallistumista ja yhteistyötä strategian onnistuneen täytäntöönpanon varmistamiseksi.

Strategia pannaan täytäntöön sekä toteuttamalla **kohdennettuja toimenpiteitä** että edistämällä **tasa-arvon valtavirtaistamista** eri politiikanaloilla. Edeltäjänsä tavoin tämänkin strategian täytäntöönpanossa noudatetaan **intersektionaalisuuden** periaatetta. Strategiassa käsitellään sitä, miten seksuaalinen suuntautuminen, sukupuoli-identiteetti / sukupuolen ilmaisu ja sukupuoliominaisuudet muiden henkilökohtaisten ominaisuuksien tai identiteettitekijöiden, kuten sukupuolen, etnisen alkuperän, uskonnon tai vakaumuksen, vammaisuuden ja iän, ohella vaikuttavat yksilöllisiin kokemuksiin syrjinnästä. Näin se täydentää nykyisiä ja tulevia EU:n aloitteita, joilla edistetään kaikkien tasa-arvoa.⁸ Lisäksi strategiassa otetaan huomioon, miten maantieteellinen eristyneisyys voi entisestään pahentaa näitä haavoittuvuustekijöitä.

Komissio järjesti tämän strategian valmistelemiseksi laajan **kuulemisprosessin**. Kuulemisprosessin vaiheet olivat kannanottopyyntö, avoin julkinen kuuleminen ja kohdennetut kuulemiset, joihin sisältyi erityisiä neuvoa-antavia kokouksia sidosryhmien, kuten hlbtq+ -järjestöjen, jäsenvaltioiden edustajien, työmarkkinaosapuolten ja kansainvälisten järjestöjen, kanssa. Pelkästään komission [Kerro mielipiteesi -sivustolla](#) toteutetut kuulemistoimet osoittivat vastaajien olevan erittäin kiinnostuneita aiheesta.

⁷ [Euroopan parlamentin 8 päivänä helmikuuta 2024 antama päätöslauselma hlbtq-henkilöiden tasa-arvoa koskevan EU:n strategian 2020–2025 täytäntöönpanosta](#) (2023/2082(INI)).

⁸ [Romanien tasa-arvoa, osallisuutta ja osallistumista koskeva EU:n strategiakehys, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari, vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva strategia 2021–2030, lasten oikeuksia koskeva strategia, EU:n strategia antisemitismin torjumiseksi ja juutalaisen elämäntavan vaalimiseksi](#), sukupuolten tasa-arvostrategia 2026–2030 (suunniteltu vuoden 2026 ensimmäiselle neljännekselle) ja rasismintorjuntaa koskeva strategia 2026–2030 (suunniteltu vuoden 2025 viimeiselle neljännekselle).

STRATEGISET TAVOITTEET

1. SUOJELU

Hlbtq+ -henkilöt kohtaavat edelleen **suhteettoman paljon väkivaltaa ja vihaa**, mitä pahentaa hlbtq+ -vastaisten narratiivien yleistyminen EU:ssa ja ympäri maailmaa. Tämä heikentää perusoikeuksia ja uhkaa demokraattisten yhteiskuntien perustaa aiheuttamalla pelkoa, syrjäytymistä ja sosiaalista pirstoutumista. Kaikenlaisen väkivallan torjunta ja ehkäiseminen sekä vihamielisten narratiivien purkaminen on olennaisen tärkeää EU:n yhteisten arvojen, eli tasa-arvon, ihmisarvon ja perusoikeuksien kunnioittamisen, vaalimiseksi.

1.1. Haitallisten käytäntöjen torjunta

Eheytystoiminta tarkoittaa ”erittäin haitallisia toimenpiteitä, jotka perustuvat lääketieteellisesti väärään käsitykseen siitä, että hlbt[iq+] -henkilöt ovat sairaita; ne aiheuttavat vakavaa kipua ja kärsimystä sekä johtavat pitkäaikaiseen psyykkiseen ja fyysiseen haittaan”.⁹ FRA:n kolmannen hlbtq-kyselyn mukaan 24 prosenttia hlbtq-henkilöistä **on kokenut eheytystoimintaa**, kuten fyysistä ja seksuaalista väkivaltaa, sanallista loukkaamista sekä nöyryytystä. Transnaisilla vastaava osuus on lähes 47 prosenttia ja transmiehillä 48 prosenttia, lähes kaksinkertainen.

Transihmiset, muunsukupuoliset henkilöt ja intersukupuoliset henkilöt joutuvat myös edelleen vakavien ruumiillisen itsemääräämisoikeuden loukkausten kohteeksi.¹⁰ Osa EU:n jäsenvaltioista asettaa edelleen kirurgisia tai lääkinällisiä toimenpiteitä edellyttäviä vaatimuksia sukupuolen laillista tunnustamista varten.¹¹ FRA:n kolmannen hlbtq-kyselyn ja [siihen liittyvän intersukupuolisuutta koskevan raportin ”Being intersex in the EU”](#) mukaan 57 prosenttia intersukupuolisista vastaajista ilmoitti, että he itse tai heidän vanhempansa eivät antaneet tietoon perustuvaa suostumusta kirurgisiin tai hormonaalisiin toimenpiteisiin, jotka ovat aiheuttaneet pysyvää fyysistä ja henkistä haittaa.

Auttaakseen jäsenvaltioita kieltämään eheytystoiminnan¹² komissio aikoo julkaista **tutkimuksen**, jossa analysoidaan tämän toiminnan luonnetta, yleisyyttä ja vaikutuksia hlbtq+ -henkilöihin. Koordinoitujen toimien helpottamiseksi komissio edistää myös **jäsenneltyä vuoropuhelua** aiheesta, erityisesti syrjimättömyyttä, yhdenvertaisuutta ja moninaisuutta käsittelevän korkean tason ryhmän alaisuudessa toimivan hlbtq+ -henkilöiden tasa-arvoa käsittelevän asiantuntijaryhmän kautta. Komissio ryhtyy tutkimuksen tulosten perusteella asianmukaisiin toimiin eheytystoiminnan torjumiseksi keskittyen erityisesti tukemaan

⁹ Seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvalla väkivallalla ja syrjinnällä suojelua käsittelevä riippumaton YK:n asiantuntija, [Practices of so-called “conversion therapy”](#) (eheytysterapian käytännöt), 1.toukokuuta 2020).

¹⁰ [Legal gender recognition in the EU: The journeys of trans people towards full equality](#), Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2020; [ILGA Europe 2025 Rainbow Map](#).

¹¹ Strategiassa käytetään ilmaisua ”sukupuolen juridinen tunnustaminen”, koska sitä käytetään yleisesti politiikassa ja akateemisissa teksteissä. Tämä ei kuitenkaan sulje pois muita Euroopan unionin tuomioistuimen käyttämiä ilmaisuja. Asiassa C-4/23, *Mirin*, 4.10.2024, EU:C:2024:845, unionin tuomioistuin käyttää ilmaisua ”sukupuoli-identiteetin muutos”, kun sillä viitataan menettelyihin juridisen sukupuolen muuttamiseksi kansallisella tasolla, ja ilmaisua ”toisessa jäsenvaltiossa laillisesti vahvistettu sukupuoli-identiteetin muutos” viitattaessa rajatylittäviin tilanteisiin eli toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun juridisen sukupuolen muutoksen tunnustamiseen jäsenvaltiossa.

¹² [Euroopan parlamentin tutkimuspalvelu](#): kahdeksan jäsenvaltiota on jo kieltänyt eheytystoiminnan.

jäsenvaltioita, joilla on ratkaiseva rooli tässä asiassa. Komissio torjuu edelleen myös muita haitallisia käytäntöjä, kuten intersukupuolisten henkilöiden sukuelinten silpomista ja transihmisten lääkehoitoon pakottamista.

Muodostaessaan linjaansa eheytystoiminnan torjumiseen komissio ottaa erityisesti huomioon hiljattain jätetyn [eurooppalaisen kansalaisaloitteen](#) ”Kielto eheytyshoidoille Euroopan unionissa”¹³.

1.2. Hlbtqi+ -henkilöiden turvallisuuden varmistaminen ja heihin kohdistuvan vihamielisyyden torjunta

Hlbtqi+ -henkilöihin kohdistuva vihaperusteinen häirintä ja väkivalta ovat kasvussa. FRA:n kolmannessa hlbtqi-kyselyssä kävi ilmi, että vuonna 2023 **vihaperusteista häirintää** oli kokenut tutkimusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana 55 prosenttia hlbtqi-vastaajista, mikä on 18 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2019. Raportoitujen fyysisten ja seksuaalisten hyökkäysten määrä on myös lisääntynyt, ja transihmisten sekä muunsukupuolisten ja intersukupuolisten henkilöiden osuus hyökkäysten uhreista on suhteettoman suuri. Strategiaa varten kuullut sidosryhmät painottivat voimakkaasti, että näihin jatkuviin haasteisiin on puututtava viipymättä.

Nykyinen EU:n oikeudellinen kehys, eli rasismien ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmaisujen torjumisesta tehty neuvoston puitepäättös ja [naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annettu direktiivi](#), kattaa vain rasismiin ja muukalaisvihaan perustuvat viharikokset sekä sukupuoleen perustuvaan väkivaltaan tai vihaan yllyttämisen verkossa.¹⁴ Lainsäädännössä ei vielääkään taata rikosoikeudellista suojaa seksuaaliseen suuntautumiseen ja/tai sukupuoli-identiteettiin perustuvilta rikoksilta. Oikeudellinen kehys on tämän vuoksi hajanainen ja epäjohdonmukainen eri jäsenvaltioissa.¹⁵

Komissio esitti vuonna 2021 ehdotuksen neuvoston päätökseksi **vihapuheen ja viharikosten sisällyttämisestä** Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 83 artiklan 1 kohdan mukaiseen ”**EU-rikosten**” **luetteloon**.¹⁶ Tällainen neuvoston päätös muodostaisi oikeusperustan sekundaarilainsäädännölle, jolla yhdenmukaistetaan viharikosten rikosoikeudelliset määritelmät sellaisilla perusteilla, joista ei tällä hetkellä säädetä asiaa koskevassa EU:n lainsäädännössä.

Koska tällaisen neuvoston päätöksen teossa ei olla edistytty, komissio harkitsee tekevänsä **lainsäädäntöaloitteen**, joka perustuu SEUT-sopimuksen 83 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan nykyisin kuuluviin rikostyyppeihin, **verkossa tehtyjen viharikosten määritelmän yhdenmukaistamiseksi**. Viharikosten määrittely kattavasti EU:n tasolla oli myös yksi keskeisistä suosituksista, jotka vuonna 2024 järjestettyyn [vihapuheen ja vihatekojen torjuntaa](#)

¹³ Aloitteen tuenilmausten tarkastaminen on saatu onnistuneesti päätökseen, ja aloite on tarkoitus toimittaa komissiolle käsittelyä varten.

¹⁴ Yksityiskohtaiset tiedot on esitetty 1.3. kohdassa.

¹⁵ [Study to support the preparation of the European Commission's initiative to extend the list of EU crimes](#), 2021.

¹⁶ [Komission tiedonanto ”Osallistavampi ja suojelevampi Eurooppa: EU-rikosten luettelon laajentaminen kattamaan vihapuheen ja viharikokset”](#), COM/2021/777 final.

[yhteiskunnassa käsittelevään eurooppalaiseen kansalaispaneeliin](#) osallistuneet hyväksyivät. Komissio on sitoutunut seuraamaan näitä suosituksia.

Auttaakseen lainvalvonta- ja oikeusalan ammattilaisia tunnistamaan hltiq+ -fobian rikoksissa, jotka katsotaan viharikoksiksi, komissio jatkaa [vihapuheen ja viharikosten torjuntaa käsittelevän korkean tason työryhmänsä](#) puitteissa yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa **viharikosten kirjaamisen ja uhrien tuen parantamiseksi**. Komissio tekee tätä työtä yhteistyössä EU:n virastojen ja kansainvälisten järjestöjen (esim. FRA, Euroopan neuvosto ja ODIHR¹⁷) kanssa. Komissio tukee jatkossakin **poliisiviranomaisille annettavaa koulutusta** syrjimättömyydestä ja viharikoksiin liittyvästä hltiq+ -fobiasta.¹⁸

Lisäksi komissio on edelleen sitoutunut **tukemaan kansalaisjärjestöjä** ja hankkeita, joilla pyritään torjumaan hltiq+ -fobiaan perustuvaa vihaa ja syrjintää asiaankuuluvien EU:n rahoitusvälineiden avulla. Yksi näistä välineistä on kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelma, joka toteutetaan nykyisen monivuotisen rahoituskehyn aikana ja jota on tarkoitus seurata seuraavaan monivuotiseen rahoituskehukseen ehdotettu [AgoraEU-ohjelma](#), jonka lainsäädäntömenettely on meneillään.

Komissio edistää edelleen **rikosten uhrien oikeuksia koskevan EU:n strategian** avulla hltiq+ -henkilöille turvallista ympäristöä rikoksista ilmoittamista varten. Komissio tukee myös parlamenttia ja neuvostoa tarkistetun [uhrien oikeuksia koskevan direktiivin](#) hyväksymisessä. Direktiivin tavoitteena on parantaa kaikkien rikosten uhrien, myös hltiq+ -fobiaan perustuvien viharikosten uhrien, oikeuksia.

Syrjimättömyyttä ja perusoikeuksia koskevan EU:n lainsäädännön asianmukaisen ja tehokkaan soveltamisen varmistamiseksi komissio tukee aktiivisesti oikeusalan koulutusta aiheesta osana **oikeusalan koulutusstrategiaansa vuosiksi 2025–2030**. Lisäksi komissio myöntää rahoitusta **oikeusalan ohjelmasta**, jolla pyritään helpottamaan tehokkaan ja syrjimättömän oikeussuojan saatavuutta kaikille. Tähän sisältyy tehokkaiden yksityis- ja rikosoikeudellisten menettelyjen edistäminen tukemalla unionin oikeuden johdonmukaista ja yhtenäistä soveltamista sekä edistämällä ja tukemalla rikoksen uhrien oikeuksia [uhrien oikeuksia koskevassa EU:n strategiassa](#) 2020–2025 vahvistettujen painopisteiden mukaisesti.

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetussa direktiivissä tunnustetaan, että intersektionaalisesta syrjinnästä kärsivillä henkilöillä, myös hlti-henkilöillä, on suurempi riski joutua sukupuoleen perustuvan väkivallan kohteeksi, ja vaaditaan jäsenvaltioita toteuttamaan ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ja antamaan erityistä tukea tällaisen väkivallan uhreille. Lisäksi se katsotaan raskauttavaksi tekijäksi, jos rikos tehdään uhrin rankaisemiseksi tämän seksuaalisesta suuntautumisesta.

Auttaessaan jäsenvaltioita direktiivin asianmukaisessa saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä komissio kiinnittää erityistä huomiota intersektionaalisen syrjinnän uhrien, myös hlti-uhrien, kohtaamiin haasteisiin. Komissio helpottaa tätä aihetta koskevien hyvien

¹⁷ Etyj:n demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimisto.

¹⁸ Ks. [Facing Facts](#) -verkoston aloitteet.

käytäntöjen vaihtoa jäsenvaltioiden välillä **sukupuolistuneen väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseen keskittyvän EU:n verkoston** kautta.

Komissio tukee osana **eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) toimintapoliittista ohjelmaa 2022–2024** yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa¹⁹ [käytännėsääntöjen, joilla torjutaan sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa tutkimus- ja innovointialoilla](#), täytäntöönpanoa²⁰. Ohjelman lähestymistapa on intersektionaalinen. Komissio rahoittaa myös [Horisontti Eurooppa](#) -puiteohjelmasta disinformaatiota, sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa, viharikoksia ja vihapuhetta käsittelevää tutkimusta ottaen huomioon haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten, kuten hlbtq+ -henkilöiden, erityistarpeet. Kuten puheenjohtaja von der Leyen korosti unionin tilasta vuonna 2025 pitämässään puheessa, tieteellisellä tutkimuksella ei ole passia, sukupuolta, etnistä alkuperää tai poliittista vakaumusta. Tämä on [Choose Europe](#) -aloitteen keskeinen periaate.

Hlbtq+ -nuoret²¹ ovat usein monenlaisen syrjinnän, ennakkoluulojen ja viharikosten kohde, ja he ovat erityisen alttiita seksuaaliselle hyväksikäytölle²². Suojellakseen jokaista lasta²³ seksuaaliväkivallalta komissio tukee lainsäädäntövallan käyttäjiä **kahden lainsäädäntöehdotuksen hyväksymisessä**²⁴.

Lisäksi [yhdenmetyjä lastensuojelujärjestelmiä koskeva komission suositus](#) lujittaa EU:n sitoutumista nollatoleranssiin väkivaltaa kohtaan. Suosituksessaan komissio kannustaa jäsenvaltioita varmistamaan, että kaikilla lapsilla on kaikessa moninaisuudessaan samat oikeudet saada suojelua kaikkialla jäsenvaltioissa. Kaikkia lapsia on suojeltava, tuettava ja voimaannutettava edistämällä osallistavia, koordinoituja ja systeemisiä toimintatapoja kansallisissa lastensuojelujärjestelmissä ja reagoimalla erityisiin haavoittuvuustekijöihin.

Oikeus rauhanomaiseen kokoontumiseen on vahvistettu perusoikeuskirjassa, ja komissio on toimivaltansa puitteissa sitoutunut puolustamaan ja kunnioittamaan tätä oikeutta kaikkina aikoina. Pride-kulkeet ja muut yhteisötapauhtumat ovat hlbtq+ -henkilöiden näkyvyyden ja identiteetin merkkitapahtumia kaikkialla Euroopassa, ja pyrkimykset niihin osallistumisen oikeuden rajoittamiseen joissakin EU:n jäsenvaltioissa ovat herättäneet vakavaa huolta. Osallistujiin kohdistuvat väkivaltaiset hyökkäykset ja häirintä ovat edelleen suuri huolenaihe useissa jäsenvaltioissa²⁵. Väkiualta ja häirintä heikentävät sekä osallistujien turvallisuutta että heidän mahdollisuuksiaan ilmaista itseään vapaasti julkisilla paikoilla.

Osana tiedonantoa [ProtectEU:eurooppalainen sisäisen turvallisuuden strategia](#), jolla autetaan jäsenvaltioita varmistamaan kansalaistensa turvallisuus, vahvistetaan EU:n suojaavien turvatoimien neuvontaohjelmaa. Ohjelmassa tehdään jäsenvaltioiden pyynnöstä sisäisen turvallisuuden rahastosta rahoitettuja haavoittuvuusarviointeja suuririskisistä tapahtumista,

¹⁹ [Neuvoston päätelmät uudesta eurooppalaisesta tutkimusalueesta](#), (EUVL C 374, 22.11.2021, s. 1).

²⁰ Euroopan komissio, [European Research Area Policy Agenda – Overview of actions for the period 2022-2024](#), Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2021.

²¹ EU:ssa ei ole yhtenäistä määritelmää nuorille, mutta yleisesti ja tiedonkeruuta varten nuoriksi katsotaan 15–29-vuotiaat ([Yleiskatsaus – Lapset ja nuoret – Eurostat](#)).

²² Ks. Smith, John, ja Anna Brown. ”Child sexual abuse/exploitation and LGBTQI+ children: Context, links, vulnerabilities, gaps, challenges and priorities.” *Child Abuse & Neglect*, 2024, [doi.org/10.1016/j.chipro.2024.100001](#).

²³ [Lasten oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen](#) mukaan lapsi on alle 18-vuotias ihminen.

²⁴ [COM \(2022\) 209 final](#) ja [COM \(2024\) 60 final](#).

²⁵ [Vuoden 2025 ILGA-Europe Annual Review](#) -vuosikatsauksen mukaan hlbtq-yhteisön Pride-kulkeisiin kohdistuvat hyökkäykset ovat lisääntymässä.

kuten Pride-kulkueista. Komissio aikoo myös puuttua hlbtiq+ -henkilöihin ennakkoluuloisesti suhtautuviin ääriliikkeisiin tulevassa **EU:n toimintaohjelmassa terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi**.

Kriisit vaikuttavat suhteettomasti heikommassa asemassa oleviin ryhmiin tai syrjintää tai sosiaalista syrjäytymistä kohdanneisiin ryhmiin. Siksi eriarvoisuus tunnustetaan [varautumisunionistrategiassa](#) nimenomaisesti varautumista heikentäväksi tekijäksi, ja siinä pyritään edistämään osallistavaa varautumisen kulttuuria, jossa ketään ei jätetä jälkeen. Tasa-arvonäkökohtien valtavirtaistaminen on olennaisen tärkeää sen varmistamiseksi, että kaikki EU:n kansalaiset ja yhteisöt osallistuvat aktiivisesti kriisivalmius- ja kriisinhallintatoimiin.

Toisen maailmansodan sekä natsien ja heidän yhteistyökumppaneidensa järjestämien vainojen aikana tuomittiin arviolta 50 000 homo- ja biseksuaalimiestä ankariin vankeusrangaistuksiin julmissa olosuhteissa ja noin 10 000–15 000 miestä lähetettiin keskitysleireille.²⁶ Monet heistä menettivät henkensä, ja eloonjääneiden kokemuksia ei tunnustettu vuosikymmeniin. Koska hlbtiq+ -henkilöihin kohdistuvien vainojen juuret ovat syvällä Euroopan historiassa, komissio on sitoutunut **muistamaan** vainojen kohteeksi joutuneita hlbtiq+ -henkilöitä olennaisena osana työtä tasa-arvon edistämiseksi ja julmuuksien toistumisen estämiseksi. Tätä varten se tarjoaa hankerahoitusta tarkoituksenmukaisten EU:n rahoitusvälineiden, kuten kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman, kautta. Komissio tukee myös korkean tason tapahtumia, joilla muistetaan hlbtiq+ -henkilöihin kohdistuvia vainoja, ja osallistuu niihin.

²⁶ [Holokaustin muistopäivän säätiö – Homot.](#)

1.3. Verkossa esiintyvän vihan ja syrjinnän torjunta

Verkkoympäristö tarjoaa hlbtq+ -henkilöille tärkeitä mahdollisuuksia. Sosiaalinen media ja digitaaliset alustat ovat keskeisiä paikkoja, joissa ihmiset voivat ilmaista itseään ja identiteettiään ja luoda yhteisöllisyyttä. Ne ovat välineitä, joilla vahvistetaan hlbtq+ -henkilöiden ääntä, **rakennetaan tukiverkostoja ja edistetään yhtäläisiä oikeuksia**. Tämä koskee erityisesti nuoria ja henkilöitä, joiden elinympäristö on tuomitseva.

Verkossa esiintyvä vihapuhe ja häirintä luovat kuitenkin hlbtq+ -henkilöille vihamielisen digitaalisen ympäristön, joka vaikuttaa heidän turvallisuuteensa, hyvinvointiinsa ja ilmaisunvapauteensa ja edistää pelon ja syrjäytymisen ilmapiiriä. FRA:n kolmas hlbtq-kysely tukee tätä päätelmää: 63 prosenttia hlbtq-henkilöistä kertoi kohdanneensa verkossa väkivaltaan yllyttävää vihamielistä sisältöä usein tai jatkuvasti. Lisäksi hlbtq+ -henkilöihin ja naisiin kohdistuu verkossa yhä enemmän heidän sukupuolensa vastaisia narratiiveja, usein osana **ulkomaista tiedonmanipulointia ja häirintää sekä disinformaatiokampanjoita**. Ulkomaisilla toimijoilla on entistä enemmän rahoitusta, ja ne käyttävät ulkomaista tiedonmanipulointia ja häirintää yleisen mielipiteen ohjailuun, polarisoitumisen lisäämiseen ja demokraattisten prosessien häirintään EU:ssa ja maailmanlaajuisesti. Tällainen toiminta haastaa suoraan EU:n perusarvoja, joita ovat tasa-arvo, ihmisarvon kunnioittaminen ja syrjimättömyys.

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetussa direktiivissä kriminalisoidaan ensimmäistä kertaa sukupuoleen perustuvaan väkivaltaan tai vihaan yllyttäminen verkossa. Kun direktiivi on pantu täytäntöön jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä²⁷, sillä varmistetaan yhtenäinen suoja sukupuoleen perustuvaa verkkovihapuhetta vastaan EU:ssa. Lisäksi direktiivissä kriminalisoidaan verkossa yleisimmät sukupuoleen perustuvan väkivallan muodot eli intiimin tai manipuloidun materiaalin jakaminen ilman suostumusta, verkkoahdistelu ja verkkohäirintä.

Digipalvelusäädöksessä säädetään säilytyspalvelujen tarjoajien velvollisuuksista puuttua laittomaan verkkosisältöön, mukaan lukien hlbtq+ -henkilöihin kohdistuvaan vihaan tai syrjintään yllyttämiseen. Erittäin suurten verkkoalustojen ja verkossa toimivien hakukoneiden tarjoajien on myös arvioitava ja lievennettävä palveluistaan aiheutuvia järjestelmäriskkejä, mukaan lukien vaikutus muun muassa ihmisarvoa ja syrjimättömyyttä koskeviin oikeuksiin, kielteiset vaikutukset, jotka liittyvät sukupuolittuneeseen väkivaltaan, sekä vaikutukset, joilla on vakavia kielteisiä seurauksia henkilön fyysiselle ja henkiselle hyvinvoinnille. Komissio jatkaa yhdessä toimivaltaisten kansallisten viranomaisten kanssa tämän asetuksen täytäntöönpanoa.

Komissio ja Euroopan digitaalisten palvelujen lautakunta antoivat tammikuussa 2025 myönteisen arvion tarkistetuista **käytännösäännöistä verkossa esiintyvän laittoman vihapuheen torjumiseksi** (Code of Conduct on Countering Illegal Hate Speech Online+), ja ne sisällytettiin digipalvelusäädöksen sääntelykehykseen. Näin vastattiin myös **vihapuheen ja vihatekojen torjuntaa käsitelleen eurooppalaisen kansalaispaneelin** suosituksiin.

²⁷ Direktiiviä ei sovelleta Tanskassa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen pöytäkirjassa N:o 22 vahvistetun Tanskan kannan mukaisesti.

Alustat, jotka allekirjoittavat tarkistetut käytännesäännöt, sitoutuvat osallistumaan yhteistyöhön alan toimijoiden kanssa ja sidosryhmäfoorumeihin muun muassa hlbtig+ -henkilöihin kohdistuvan laittoman vihapuheen torjunnan parantamiseksi. Komissio seuraa käytännesääntöjen täytäntöönpanoa, helpottaa niiden säännöllistä tarkistamista ja mukauttamista sekä tarjoaa tukea alustoille muun muassa **verkossa toimivan tietokeskuksen** kautta, johon kootaan verkossa esiintyvään laittomaan vihapuheeseen liittyviä resursseja.

Komissio seuraa myös tiiviisti, miten jäsenvaltiot panevat täytäntöön tarkistetun [audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin](#). Direktiivillä vahvistetaan suojaa vihaan tai väkivaltaan yllyttävältä sisällöltä ja kielletään audiovisuaalinen kaupallinen viestintä, joka sisältää minkäänlaista syrjintää, mukaan lukien sukupuoleen tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä.

Verkkokiusaaminen ja muut teknologian mahdollistamat väkivallan muodot ovat vakava ja kasvava huolenaihe, ja ne vaikuttavat suhteettomasti hlbtig+ -nuoriin.²⁸ Komission tulevalla **verkkokiusaamisen vastaisella toimintasuunnitelmalla** pyritään ehkäisemään verkossa tapahtuvaa väkivaltaa, myös silloin, kun se kohdistuu hlbtig+ -nuoriin. Komissio aikoo myös toteuttaa **EU:n laajuisen selvityksen sosiaalisen median vaikutuksista hyvinvointiin** keskittyen nuoriin, mukaan lukien hlbtig+ -nuoret.

1.4. Kansainvälistä suojelua hakevien ja maahan muuttavien hlbtig+ -henkilöiden suojelu

Hlbtig+ -turvapaikanhakijat kohtaavat intersektionaalisia ja muita riskejä matkansa aikana ja/tai saapuessaan EU:hun. Lisäksi heillä voi olla erilaisia tarpeita kuin muilla turvapaikanhakijoilla. FRA:n kolmannen hlbtig-kyselyn mukaan 54 prosenttia hlbtig-henkilöistä, jotka identifioituvat **turvapaikanhakijoiksi tai pakolaisiksi**, oli kokenut syrjintää tutkimusta edeltävänä vuonna (luku oli huomattavasti korkeampi kuin kaikkien hlbtig-vastaajien keskiarvo, joka oli 37 prosenttia). Heihin kohdistuu myös erityinen häirinnän ja väkivallan riski, ja heiltä voidaan evätä oikeusapu tai tietynlainen terveydenhuolto, kuten hormonihoito.²⁹

[Uudella muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksella](#) vahvistettiin suojatoimia ja takeita haavoittuvassa asemassa oleville kansainvälistä suojelua hakeville henkilöille, mukaan lukien hlbtig+-henkilöt. [FRA:n Being Black in the EU -tutkimuksen](#) mukaan enemmän syrjintää afrikkalaistaustaisista ihmisistä kokivat ne, jotka identifioituvat vähemmistön edustajiksi muun muassa seksuaalisen suuntautumisen, sukupuoli-identiteetin / sukupuolen ilmaisun tai sukupuoliominaisuuksien perusteella. Muut syrjinnän ilmentymät, kuten vammaisten kohtaamat esteet, voivat lisätä näiden henkilöiden haavoittuvuutta.

Komissio jatkaa synergioiden luomista [kotouttamista ja osallisuutta koskevan toimintasuunnitelman](#) 2021–2027 kanssa. Toimintasuunnitelmassa tunnustetaan hlbtig-

²⁸ Ks. kansainvälisen lesbo-, homo-, biseksuaali-, trans- ja queer-nuorten ja -opiskelijoiden järjestön (IGLYO) tekemä [tutkimus](#).

²⁹ Ks. YK:n ihmisoikeustoimikunta UNCHR, [Protecting LGBTIQ+ people in situations of forced displacement: A Stocktaking on UNHCR progress since the 2021 Roundtable](#), kesäkuu 2023.

maahanmuuttajien kohtaamat moninaiset ja risteävät haasteet. Lisäksi komissio jatkaa rodullistettujen hlbtiq+ -henkilöiden kohtaamiin haasteisiin vastaamista **romanien tasa-arvoa, osallisuutta ja osallistumista koskevan EU:n strategiakehyksen** ja tulevan **rasisminvastaisen strategian 2026–2030** puitteissa.

Komissio tekee yhteistyötä **EU:n turvapaikkaviraston (EUAA)**, **Euroopan raja- ja merivartioviraston (Frontex)** ja jäsenvaltioiden kanssa kehittääkseen välineitä, joilla voidaan tunnistaa haavoittuvassa asemassa olevat hakijat varhaisessa vaiheessa ja tarjota heille tukea³⁰. Komissio aikoo jatkaa rahoitusaloitteita hakijoiden, myös haavoittuvassa asemassa olevien hakijoiden, suojan varmistamiseksi **turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF)** ja **naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen (NDICI – Globaali Eurooppa)** kautta. Tähän sisältyy riittävän tuen tarjoaminen hlbtig+ -hakijoille.

Euroopan komission keskeisiä toimia:

- ✓ Eheytystoiminnan torjunta asiaa koskevien tutkimustulosten pohjalta ja aiheeseen liittyvän eurooppalaisen kansalaisaloitteen tarkastelu.
- ✓ Sellaisten oikeudellisten keinojen pohdinta, joilla voidaan vahvistaa rikosoikeudellista kehystä vihapuheen ja viharikosten torjumiseksi voimassa olevien perustamissopimuksen määräysten mukaisesti.
- ✓ Verkossa esiintyvän laittoman vihapuheen torjumista koskevien käytännesääntöjen täytäntöönpanon seuranta ja sellaisen verkossa toimivan tietokeskuksen perustaminen, johon kootaan verkossa esiintyvään laittomaan vihapuheeseen liittyviä resursseja.
- ✓ Verkkokiusaamisen vastaisen toimintasuunnitelman hyväksyminen vuoteen 2026 mennessä.

2. VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET

Viime vuosikymmeninä otetut lainsäädännölliset ja poliittiset edistysaskeleet ovat auttaneet luomaan osallistavampia yhteiskuntia, myös hlbtqi+ -henkilöille. FRA:n kolmas hlbtqi+-kysely osoittaa, että **hlbtqi+ -henkilöt ovat aiempaa avoimempia** seksuaalisesta suuntautumisestaan, sukupuoli-identiteetistään tai sukupuoliominaisuuksistaan sosiaalisessa ympäristössään (52 prosenttia, mikä on 6 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2019). Tämä suuntaus on selkeämpi trans- ja intersukupuolisten ihmisten keskuudessa.

Varmistamalla, että hlbtq+ -henkilöillä on pääsy työelämään, terveydenhuoltoon, koulutukseen ja muihin julkisiin palveluihin kaikkialla, myös maaseudulla ja syrjäisillä alueilla, hlbtq+ -henkilöt pääsevät hyödyntämään potentiaaliaan ja osallistumaan yhteisönsä ja talouteen kokonaisvaltaisesti. Osallisuuden edistäminen vahvistaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja EU:n innovointia, tuottavuutta ja maailmanlaajuisia kilpailukykyä. Tässä strategiassa vahvistetaan komission sitoumus antaa **hlbtq+ -henkilöille mahdollisuus elää vapaasti ja yhdenvertaisesti** kaikilla elämänaloilla ja jäsenvaltioiden välillä liikuttaessa.

2.1 Hlbtq+ -henkilöiden voimaannuttamisen edellytykset

Osallisuuden edistäminen varhaisesta iästä alkaen on ratkaisevan tärkeää hlbtq+ -henkilöiden hyvinvoinnin ja kehityksen kannalta. Osallistavat ja tukea tarjoavat ympäristöt auttavat lisäämään nuorten itseluottamusta, sinnikkyyttä ja myönteistä käsitystä itsestä, samalla kun ne edistävät empatiaa ja kunnioitusta erilaisia ihmisiä kohtaan. Kun lapset kasvavat moninaisuutta vaalivissa ympäristöissä, he todennäköisemmin suoriutuvat hyvin

³⁰ EUAA Products (europa.eu).

akateemisesti, sosiaalisesti ja emotionaalisesti, ja he kantavat nämä osallistavat arvot mukanaan aikuisuuteen ja siirtävät ne tuleville sukupolville.

Kuten [hlbtqi-henkilöiden tasa-arvoa koskevassa strategiassa 2020–2025](#) todetaan, sateenkaariperheiden lapset ja hlbtqi+ -nuoret kohtaavat kuitenkin usein leimaamista ja syrjintää varhaisesta iästä alkaen. Lisäksi FRA:n kolmannen hlbtqi-kyselyn mukaan kaksi kolmasosaa (67 prosenttia) hlbtqi-henkilöistä ilmoitti kohdanneensa kouluaikanaan kiusaamista, naurunalaiseksi tekemistä, hännäystä, loukkaamista tai uhkailua. Näillä kokemuksilla voi olla pitkäaikaisia vaikutuksia.

Komissio aikoo edelleen helpottaa kaikille turvallista ja osallistavaa koulutusta koskevaa parhaiden käytäntöjen vaihtoa jäsenvaltioiden ja asiantuntijoiden kesken **eurooppalaisen koulutusalueen strategiakehyksen työryhmissä**. Näin otetaan huomioon, miten vahvasti sidosryhmät painottivat strategiaa koskevissa kuulemisissa koulutusta.

Näitä toimia vahvistetaan edelleen [lasten oikeuksia koskevan EU:n strategian](#) ja EU:n lasten oikeuksien verkoston avulla. Vuoden 2024 suosituksessa yhdenmukaisen lastensuojelujärjestelmien kehittämisestä ja vahvistamisesta lapsen edun mukaisesti kannustetaan monialaiseen lähestymistapaan lastensuojelussa. Suositus tukee jäsenvaltioita niiden lastensuojelujärjestelmien kehittämisessä ja vahvistamisessa lasten tarpeiden ja edun mukaisesti. Lisäksi **EU:n lasten osallistumisfoorumi** tarjoaa EU:n lapsille osallistavan tilan keskustella heille tärkeistä aiheista poliittisten päättäjien kanssa.

Komissio kehittää myös edelleen [uusi eurooppalainen Bauhaus -aloitetta](#), jolla edistetään kestävyyttä, osallisuutta ja estetiikkaa, turvallisten ja kutsuvien tilojen luomiseksi kaikille. Edistämällä julkisten tilojen, koulujen ja yhteisöjen osallistavaa suunnittelua uusi eurooppalainen Bauhaus voi auttaa vähentämään leimaantumista, lisäämään näkyvyyttä ja luomaan ympäristöjä, joissa hlbtqi+ -henkilöt pääsevät mukaan ja he voivat tuntea olonsa turvallisiksi ja arvostetuksi.

Komissio pysyy [EU:n nuorten sidosryhmiä edustavan ryhmän](#) kautta yhteyksissä nuorisojärjestöihin, jotka pyrkivät edistämään hlbtqi+ -nuorten oikeuksia. Tärkeänä tavoitteena on edelleen varmistaa, että nuorilla on osallistavat mahdollisuudet ammatilliseen ja henkilökohtaiseen kehitykseen. Komissio jatkaa koulutuksessa, nuorison parissa ja urheilussa esiintyvään syrjintään liittyvien esteiden poistamista tarkoituksenmukaisten EU:n rahoitusvälineiden, kuten **Erasmus+ -ohjelman** ja **Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevan ohjelman** avulla.³¹

FRA:n kolmanteen hlbtqi-kyselyyn vastanneista 14 prosenttia ilmoitti kokeneensa syrjintää terveydenhuollon ammattilaisten toimesta. Tämä voi johtaa eroihin sairauksien ennaltaehkäisyssä, diagnosoinnissa ja hoidossa, sillä monet välttävät hakeutumasta hoitoon vihamielisen reaktion pelossa. Näiden terveyserojen torjumiseksi komissio jatkaa tietoisuuden lisäämistä ja tiedon vaihtoa ja helpottaa tietämyksen vaihtamista muun muassa [EU:n terveystieteiden foorumin](#) ja [kansanterveyttä koskevien parhaiden käytäntöjen portaalin](#) kautta sekä tukemalla terveys- ja hoitopalvelujen saatavuutta koskevia tutkimushankkeita **Horisontti Eurooppa** -puiteohjelman avulla. Lisätäkseen terveydenhuollon ammattilaisten

³¹ [Komission täytäntöönpanopäätös \(EU\) 2021/1877, annettu 22 päivänä lokakuuta 2021, Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevan ohjelman \(2021–2027\) osallisuutta edistävien toimenpiteiden kehyksestä](#) (EUVL L 378, 26.10.2021, s. 15).

tietoisuutta hlbtiq+ -asioista komissio asetti [HEALTH4HLBTI-hankkeen](#) koulutusmateriaalit jäsenvaltioiden saataville.

Ennaltaehkäisevässä hoidossa komissio keskittyy edelleen niihin, joilla on risteäviä haavoittuvuustekijöitä ja joita terveyserot koskevat. Syöväntorjunnassa haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten, kuten hltiq+ -henkilöiden, tarpeisiin vastataan jatkamalla [Euroopan syöväntorjuntasuunnitelman](#) täytäntöönpanoa, ja syövän ehkäisyyn ja hoitoon liittyviä suuntauksia ja eroja kartoitetaan [syöpiin liittyvien eriarvoisuuksien eurooppalaisen rekisterin](#) avulla. Esimerkiksi ihmisen papillomavirukseen (HPV) ja hepatiitti B -virukseen (HBV) liittyvät syövätkin ovat erityisen yleisiä hltiq+ -ihmisten keskuudessa.³² Komissio tukee **näyttöön perustuvia valistuskampanjoita, jotka painottavat HPV- ja HBV-rokotusten merkitystä tehokkaina keinoina ehkäistä syöpää.** Näitä kampanjoita suunnataan myös hltiq+ -henkilöille, ja niissä otetaan tarvittaessa huomioon sukupuolinäkökohdat.

Lisäksi komissio tukee edelleen **Maailman terveysjärjestön (WHO) maailmanlaajuisia terveysalan strategioita, jotka koskevat HIV:tä ja siihen liittyviä koinfektioita,** virushepatiittia ja sukupuoliteitse tarttuvaa infektioita. Osana [lääketieteellisiä vastatoimia koskevaa EU:n strategiaa](#) komissio tekee myös yhteistyötä terveyshätätilanteiden valmiusviranomaisen (HERA) kansalaisyhteiskuntafoorumin kanssa tunnistaakseen rokotteiden, hoidon ja diagnoosien saamista vaikeuttavia systeemisiä esteitä, joita haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset, kuten hltiq+ -henkilöt, kohtaavat.

Mielenterveys on toinen kriittinen osa-alue, jolla hltiq+ -ihmisillä on muita korkeammat riskit. Erityisesti vammaisilla hltiq+ -henkilöillä on suurentunut väkivallan, häirinnän ja näistä johtuvien mielenterveysongelmien riski. FRA:n kolmannen hltiq-kyselyn mukaan 66 prosenttia vammaisista hltiq-henkilöistä ilmoitti harkinneensa itsemurhaa tutkimusta edeltäneenä vuonna.

Komissio kiinnittää edelleen huomiota kaikkiin haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin [kokonaisvaltaista lähestymistapaa mielenterveyteen koskevan tiedonannon](#) mukaisesti muun muassa leimautumista ja syrjintää torjuvan EU:n tukipaketin avulla.³³ Komissio luo myös synergiaa [vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan strategian 2021–2030](#) kanssa ja edistää asiaan liittyvien parhaiden käytäntöjen vaihtoa vammaisfoorumin kautta.

Komissio edistää monimuotoisuutta ja osallisuutta [Luova Eurooppa -ohjelman](#) avulla (ohjelman seuraajaksi on ehdotettu AgoraEU-ohjelmaa 2028–2034, jonka lainsäädäntömenettely on parhaillaan meneillään).

Komissio aikoo edelleen tukea aloitteita, joilla tuodaan esiin urheilun roolia tasa-arvon ja monimuotoisuuden edistämiseksi [#BeActive EU Sport Awards -palkinnoilla](#), ja lisätä tietoisuutta [Euroopan urheiluviikon](#) aikana sekä vuotuisen Euroopan urheilufoorumin kautta. Komissio edistää myös jäsenvaltioiden välistä hyvien käytäntöjen vaihtoa sen suhteen, miten varmistetaan tasapuoliset mahdollisuudet osallistua urheiluun.

[EU:n urheilualan työsuunnitelman 2024–2027](#) puitteissa perustetun **avoimen koordinoitimenetelmän työryhmän ”Vihapuheen torjunta urheilussa”** kautta komissio

³² Ks. Moradi, Ghobad ym. ”The prevalence of hepatitis C and hepatitis B in lesbian, gay, bisexual and transgender populations: systematic review and meta-analysis”. European Journal of Medical Research, nide 27, 2022, <https://doi.org/10.1186/s40001-022-00677-0> ja Sherry, Alexander D., ym. ”Overall Survival and Quality-of-Life Superiority in Modern Phase 3 Oncology Trials: A Meta-Epidemiological Analysis”. JAMA Oncology, nide 11, nro 7, 2025, s. 718, <https://doi.org/10.1001/jamaoncol.2025.1002>.

³³ [Mielenterveys \(europa.eu\)](#).

tarjoaa jäsenvaltioille ja sidosryhmille foorumin, jossa vaihdetaan tietoa käytännöistä ja laaditaan suosituksia siitä, miten voidaan varmistaa, että urheilu on kaikille turvallinen ja osallistava tila, ja miten torjutaan muun muassa hlbtq+ -henkilöiden kohtamaa vihapuhetta urheilussa.

Liikennealalla komissio jatkaa monimuotoisuuden, tasa-arvon ja osallistavuuden lisäämistä [#DiversityInTransport](#)-lähettiläsverkoston avulla ja huolehtii politiikan osallistavuudesta.

Tekoäly muuttaa teknologista toimintaympäristöä nopeasti, ja siihen liittyy valtavat mahdollisuudet parantaa elämänlaatua ja mullistaa elinkeinoelämää. Näihin mahdollisuuksiin liittyy kuitenkin myös haasteita, erityisesti riski olemassa olevien vinoutumien vahvistumisesta entisestään.³⁴ Haasteiden torjumiseksi [tekoälysäädöksessä](#) kielletään tekoälyjärjestelmät, joissa henkilöiden luokittelu perustuu sellaisiin biometrisiin tietoihin, joiden pohjalta päätellään henkilön seksuaalista suuntautumista koskevia seikkoja, tai joilla voidaan vahingoittaa käyttäjiä manipuloimalla tai huijaamalla heitä tai hyödyntämällä heidän haavoittuvuuksiaan.

Lisäksi suuririskisten tekoälyjärjestelmien tarjoajien on otettava huomioon perusoikeuksiin, kuten syrjimättömyyteen, kohdistuvat riskit ennen järjestelmiensä käyttöönottoa tai käyttöä. Näiden sääntöjen täytäntöönpanossa komissio kiinnittää huomiota kaikenlaiseen syrjintään, muun muassa seksuaalisen suuntautumisen, sukupuoli-identiteetin / sukupuolen ilmaisun tai sukupuoliominaisuuksien perusteella. Edistääkseen näyttöön perustuvaa päätöksentekoa komissio aikoo tarjota jäsenvaltioille ja muille sidosryhmille **keskustelufoorumin, jossa käsitellään yhdenvertaisuustietoja ja tekoälyä.**

Komissio aikoo myös esittää **vuoteen 2030 ulottuvan digitaalisen koulutuksen ja osaamisen tulevaisuutta koskevan etenemissuunnitelman** osana [osaamisunioni](#)-hanketta. Etenemissuunnitelman tarkoituksena on kehittää tekoälylukutaidon puitekehys perusopetuksen oppilaita varten ja digilukutaidon opetuksen kautta tehostaa disinformaation ja väärän tiedon torjuntaa sekä vastata verkkoturvallisuutta ja digitaalista hyvinvointia koskeviin tarpeisiin ja torjua stereotypioita jo varhaisessa iässä.

FRA:n kolmannen hlbtq-kyselyn mukaan lesbot (42 prosenttia) ja transnaiset (64 prosenttia) raportoivat eniten syrjinnästä seksuaalisen suuntautumisensa ja sukupuoli-identiteettinsä perusteella. Lbtq+ -naiset voivat kokea syrjintää sekä naisena että lbtq+ -henkilönä. Tässä uudessa hlbtq+ -strategiassa otetaan huomioon tämä intersektionaalinen näkökulma. Tulevassa **sukupuolten tasa-arvostrategiassa 2026–2030** ehdotetut toimet ja toimenpiteet koskevat kaikkia naisia ja tyttöjä heidän moninaisuudessaan.

2.2 Hlbtq+ -henkilöiden voimaannuttaminen työn ja sosiaalisen osallisuuden avulla

Monimuotoisuus ja osallisuus tukevat innovointia ja **vahvistavat Euroopan kilpailukykyä.** Hlbtq+ -henkilöt tuovat osallistaville työpaikoille laajempaa näkökulmaa sekä lisää luovuutta ja ongelmanratkaisukykyä. FRA:n kolmas hlbtq-kysely osoittaa, että syrjintä on kaiken

³⁴ EU:n perusoikeusvirasto (FRA), [Bias in algorithms - Artificial intelligence and discrimination](#), Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2022.

kaikkiaan vähentynyt työelämässä (18 prosenttia eli 3 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2019), mukaan lukien työnhaussa (9 prosenttia eli 1 prosenttiyksikkö vähemmän kuin vuonna 2019). Lisäksi on näyttöä siitä, että työnhakijat arvostavat työpaikkaa etsiessään monimuotoisuutta ja osallisuutta edistäviä käytäntöjä, joilla on siis merkitystä osaajien houkuttelemisessa ja työssä pysymisessä.³⁵

[Työsyrintädirektiivillä](#) vahvistettiin EU:n lainsäädännössä oikeus tehdä työtä ilman muun muassa seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää ja häirintää. Komissio varmistaa jatkossakin, että tätä direktiiviä sovelletaan tiukasti, ja aikoo julkaista kertomuksen direktiivin soveltamisesta vuonna 2026. [Syrjinnästä määrättäviä seuraamuksia koskevan tutkimuksen](#) pohjalta komissio harkitsee sellaisten lisätoimien toteuttamista, joilla autetaan jäsenvaltioita varmistamaan, että työsyrintädirektiivin mukaisen kansallisen lainsäädännön nojalla hyväksytyt seuraamukset ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. [Palkkauksen läpinäkyvyyttä koskevassa direktiivissä](#) tarkennetaan, että syrjinnän käsite kattaa myös intersektionaalisen syrjinnän, mikä vahvistaa oikeutta saada samaa palkkaa. Esimerkiksi sukupuoleen perustuvaa syrjintää pahentaa seksuaaliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä.

[Sukupuolten tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä käsittelevän oikeusalan eurooppalaisen asiantuntijaverkoston](#) on tarkoitus julkaista **akateeminen raportti hlbtq-henkilöiden oikeuksia koskevasta Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä**. Raportissa analysoidaan alan kehitystä kolmen viime vuosikymmenen aikana.

Komissio aikoo edelleen tukea neuvoston puheenjohtajavaltoita ja jäsenvaltioita kaikin mahdollisin keinoin, jotta [yhdenvertaista kohtelua koskevasta direktiiviehdotuksesta](#) päästään tarvittavaan yksimielisyyteen. Tällä ehdotuksella pyritään saavuttamaan komission tärkeä tavoite rakentaa tasa-arvon unioni ja korjaamaan merkittävät puutteet EU:n syrjimättömyyslainsäädännössä. Ehdotuksen myötä suojele seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvalta syrjinnältä laajennettaisiin työelämästä muun muassa sosiaaliturvaan, koulutukseen ja asumiseen.

Varmistaakseen, että **tasa-arvoelimet** voivat tosiasiallisesti edistää EU:n tasa-arvoa koskevien direktiivien täytäntöönpanoa, komissio huolehtii, että direktiivit [2024/1500](#) ja [2024/1499](#) saatetaan asianmukaisesti ja kaikilta osin osaksi kansallista lainsäädäntöä. Direktiiveillä pyritään takaamaan tasa-arvoelinten riippumattomuus, toimivalta ja resurssit ja velvoittamaan jäsenvaltiot varmistamaan, että nämä elimet voivat auttaa uhreja, sekä laajentamaan tasa-arvoelinten toimivaltuuksia niin, että ne voivat puuttua seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvaan syrjintään työelämässä. Niillä vahvistetaan myös sukupuolienkorjaukseen³⁶ perustuvan syrjinnän uhrien suojelua, kun tällainen syrjintä tunnustetaan EU:n lainsäädännössä. Komissio aikoo hyväksyä vuonna 2026 täytäntöönpanosäädöksen, jossa

³⁵Ks. [Business case of diversity and inclusion at work](#), Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2025.

³⁶ [Euroopan tasa-arvoinstituutin](#) määritelmän mukaan 'sukupuolienkorjauksella' tarkoitetaan lääketieteellisiä toimenpiteitä, jotka voivat sisältää mutta joiden ei tarvitse sisältää psykologista hoitoa, hormonihoidoja ja leikkaushoitoja ja joiden tarkoituksena on saattaa henkilön fyysinen ulkomuoto hänen sukupuoli-identiteettinsä mukaiseksi. Käsitettä käytettiin asiassa C-423/04, *Richards*, 27.4.2006, EU:C:2006, ja asiassa C-117/01, *K.B. v. National Health Service Pensions Agency ja Secretary of State for Health*, 7.1.2004, EU:C:2004:7, annetuissa tuomioissa.

vahvistetaan tasa-arvoelinten toimintaa koskevat indikaattorit, joilla arvioidaan myös syrjinnän torjuntaa.

Perussopimusten valvojana komissio valvoo tavalliseen tapaan, että jäsenvaltiot noudattavat EU:n lainsäädäntöä, käyttää kaikkia käytettävissään olevia välineitä EU:n arvojen suojelemiseksi ja ryhtyy tarvittaessa toimiin. Esimerkiksi heinäkuussa 2022 komissio haastoi Unkarin unionin tuomioistuimeen kansallisista säännöistä, joissa syrjitään ihmisiä heidän seksuaalisen suuntautumisensa ja sukupuoli-identiteettinsä perusteella.³⁷ Komissio katsoi, että nämä säännöt rikkoivat useita EU:n säädöksiä, kuten sisämarkkinasääntöjä, yksilöiden, erityisesti hltiq-henkilöiden, perusoikeuksia sekä EU:n perustana olevia yhteisiä arvoja (SEU-sopimuksen 2 artikla). Kuusitoista jäsenvaltiota ja Euroopan parlamentti osallistuivat menettelyihin komissiota tukevana väliintulijoina. Julkisasiames antoi asiassa [ratkaisuehdotuksen](#) 5. kesäkuuta 2025. Unionin tuomioistuin ei ole vielä antanut tuomiota tämän strategian hyväksymisajankohtana.

Monimuotoisuuden hallinnan alalla komissio vahvistaa vankkumattoman sitoutumisensa monimuotoisuuden ja osallisuuden edistämiseen työpaikoilla etenkin näinä aikoina, jolloin asiassa tapahtuvaan edistykseen kohdistuu yhä enemmän vastustusta. [OECD:n näyttö](#) osoittaa, että yritykset, jotka edistävät aktiivisesti monimuotoisuutta ja osallisuutta, todennäköisemmin houkuttelevat osaajia ja pystyvät pitämään heistä kiinni, edistävät innovointia ja saavuttavat parempia taloudellisia tuloksia.

Komissio vahvistaa edelleen hltiq+ -asioihin keskittyviä toimia [EU:n monimuotoisuusverkostossa](#). Verkosto tekee tiivistä yhteistyötä hltiq+ -henkilöiden tasa-arvoa käsittelevän asiantuntijaryhmän kanssa helpottaakseen vuoropuhelua ja antaakseen ohjeita esimerkiksi **osallistavista rekrytointikäytännöistä**. Osallistavien työllisyysaloitteiden, kuten [vammaisten henkilöiden työllisyyspaketin](#), yhteydessä esiin nousseita hyviä käytäntöjä hyödynnetään muun muassa intersektionaalisten toimintatapojen edistämisessä. Komissio suhtautuu myönteisesti monimuotoisuusverkoston³⁸ komissiolle 29. huhtikuuta 2025 antamaan [sitoumukseen](#) edistää työpaikkojen osallistavuutta.

Komissio näyttää muille esimerkkiä ja vahvistaa sen omia monimuotoisuutta ja osallisuutta koskevia toimiaan. Tätä varten **monimuotoisuus- ja osallisuusasioiden toimisto** käy säännöllistä vuoropuhelua asiaankuuluvien henkilöstöjärjestöjen kanssa ja tuo hltiq+ -työntekijät neuvonta- ja oikeusapupalveluiden piiriin. Se edistää myös toimenpiteitä, joilla yksinkertaistetaan hallinnollisia menettelyjä hltiq+ -henkilöstönosalta, ja pyrkii yhdenmukaistamaan sateenkaariperheiden tunnustamista kaikissa toimielimissä. Johtavan häirintäyhdyshenkilön tehtävänä on torjua häirintää. Komissio seuraa edistymistä tällä saralla toteuttamalla säännöllisiä henkilöstökyselyitä yhdenvertaisuustietojen keräämiseksi.

Syrjintä ja sosiaalisen hyväksynnän puute lisäävät hltiq+ -henkilöiden köyhyyttä ja asunnottomuutta. FRA:n kolmannessa hltiq-kyselyssä 38 prosenttia vastaajista ilmoitti, että heillä on suuria toimeentulovaikeuksia ([vuoden 2023 Euroopan elämänlaatututkimuksen](#)

³⁷ C-769/22 Komissio v. Unkari, unionin arvot.

³⁸ Monimuotoisuussitoumuksia on 27, yksi kustakin jäsenvaltiosta. Monimuotoisuusverkoston jäsenet ovat EU:n jäsenvaltioissa toimivia organisaatioita, jotka tarjoavat tukea ja edistävät monimuotoisuuden hallinnan parhaiden käytäntöjen käyttöönottoa tuhansissa johtavissa monikansallisissa yrityksissä, pk-yrityksissä ja julkisissa organisaatioissa.

mukaan koko väestöstä suuria toimeentulovaikeuksia koki 22 prosenttia), ja 13 prosenttia vastaajista oli joutunut asumaan tilapäisesti ystävien ja sukulaisten luona. Näiden haasteiden ymmärtämiseksi komissio julkaisee vuoden 2027 alkuun mennessä **asumiseen liittyvää eriarvoisuutta ja syrjintää koskevan selvityksen**, jossa aihetta on lähestytty intersektionaalisuuden näkökulmasta. Selvityksen tuloksia hyödynnetään **kohtuuhintaista asumista koskevan eurooppalaisen suunnitelman** täytäntöönpanossa, ja niiden avulla komissio voi edistää turvallista, esteetöntä ja syrjimätöntä asumista soveltuvin keinoin, myös yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa.

Varmistaakseen, että ihmiset saavat tarvitsemansa suojelun ja keskeiset palvelut, ja tarttuakseen köyhyyden perimmäisiin syihin komissio käynnistää vuoden 2026 alussa ensimmäisen **köyhyyden vastaisen EU:n strategian**, jolla pyritään vastaamaan köyhyyden ja rakenteellisen eriarvoisuuden moniulotteisiin haasteisiin.

Lisäksi komissio edistää syrjäytyneiden yhteisöjen sosioekonomista integraatiota EU:n rahoitusvälineillä, kuten **Euroopan sosiaalirahasto plussalla** käynnissä olevalla ohjelmakaudella ja ehdotetuilla [kansallista ja alueellista kumppanuutta koskevilla suunnitelmilla](#) vuoden 2028 jälkeen. **Asunnottomuuden vähentämistä käsittelevän eurooppalaisen foorumin** avulla komissio aikoo myös tehostaa toimiaan haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien tarpeiden valtavirtaistamiseksi ja tukea näyttöön perustuvia, yhdenmukaisia ja yksilökeskeisiä lähestymistapoja asunnottomuuden torjumiseen.

2.3 Yhtäläisten oikeuksien turvaaminen yli rajojen

Hlbtqi+ -henkilöillä EU:ssa on mahdollisuustasa-arvoiseen avioliittoon tai rekisteröityyn parisuhteeseen 22 jäsenvaltiossa. **Varmistamalla perhesuhteiden yhtäläinen tunnustaminen kaikkialla EU:ssa** vahvistetaan hlbtqi+ -perheiden oikeuksia, turvallisuutta ja hyvinvointia. Näin he voivat nauttia perhe-elämästä kaikilta osin ja osallistua yhdenvertaisesti yhteiskuntaan asuinpaikastaan riippumatta. Koska perheoikeudessa on eroja jäsenvaltioiden välillä, perhesuhteita ei kuitenkaan välttämättä tunnusteta liikuttaessa yhdestä jäsenvaltiosta toiseen. FRA:n kolmannen hlbtqi-kyselyn mukaan 14 prosenttia hlbtqi-vanhempiin kuuluvista vastaajista oli kohdannut vaikeuksia saada vanhemmuutensa juridisesti vahvistetuksi toisessa jäsenvaltiossa.

EU:n vapaata liikkuvuutta koskevassa lainsäädännössä, erityisesti [vapaata liikkuvuutta koskevassa direktiivissä](#) sekä perusoikeuskirjan mukaisissa perusoikeuksissa, vaalitaan kaikkien EU:n kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä, myös samaa sukupuolta olevien puolisoitten ja kumppanien sekä heidän lastensa, oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti EU:ssa. Komissio on sitoutunut varmistamaan, että EU:n vapaata liikkuvuutta koskevia sääntöjä, perusoikeuksia ja Euroopan unionin tuomioistuimen asiaa koskevia tuomioita³⁹ sovelletaan asianmukaisesti. Tätä varten komissio julkaisi joulukuussa 2023 [unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen koskevan tiedonannon](#), jossa selvennetään

³⁹ Ks. tuomio 5. kesäkuuta 2018, C-673/16 *Coman*, EU:C:2018:385; tuomio 14. joulukuuta 2021, C-490/20 *K.M.A.*, EU:C:2021:1008; määräys 24. kesäkuuta 2022, C-2/21 *K.S.*, EU:C:2018:385; tuomio 4. lokakuuta 2024, C-4/23, *Mirin*, EU:C:2024:845, tuomio 3. huhtikuuta 2024, C-713/23, *Wojewoda Mazowiecki*, EU:C:2025:235 ja C-43/24, *Shipov*.

tiettyjä muun muassa sateenkaariperheitä koskevia kysymyksiä, jotka ovat nousseet esiin unionin säännöstöä sovellettaessa.

Samanaikaisesti komissio jatkaa tietoisuuden lisäämistä näistä oikeuksista muun muassa **tukemalla oikeusalan ammattilaisten**, erityisesti tuomareiden ja syyttäjien, **koulutusta** sekä viestintäkanaviensa kautta (esim. [Your Europe](#)). Tarvittaessa komissio ryhtyy lisätoimiin näiden oikeuksien turvaamiseksi.

Vaikka aineellinen perheoikeus kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, EU voi toteuttaa toimenpiteitä, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia. Joissakin säädöksissä⁴⁰ säädetään jo avioeroa, vanhempainvastuuta, elatusapua, varallisuussuhteita ja perintöasioita koskevien tuomioiden vastavuoroisesta tunnustamisesta. Nämä säädökset koskevat kaikkia riippumatta heidän seksuaalisesta suuntautumisestaan tai sukupuoli-identiteetistään, ja siksi ne koskevat kaikilta osin myös hlbtq+ -henkilöitä. Komissio **seuraa ja valvoo** tarvittaessa sitä, miten jäsenvaltiot soveltavat näitä säädöksiä sateenkaariperheisiin rajatylittävissä tapauksissa. Lisäksi komissio **käy jäsenvaltioiden kanssa keskustelua** sateenkaariperheiden käytännön haasteiden tunnistamiseksi rajatylittävissä tapauksissa.

Vapaata liikkuvuutta koskevassa EU:n lainsäädännössä edellytetään jo, että jäsenvaltiot tunnustavat toisessa jäsenvaltiossa vahvistetun lapsen vanhemmuuden, jotta lapset voivat käyttää EU:n lainsäädännöstä johtuvia oikeuksiaan. Komissio tukee edelleen jäsenvaltioita prosessissa, jossa pyritään hyväksymään [asetusehdotus](#) lasten oikeuksien suojelun parantamiseksi rajatylittävissä tapauksissa **yhdennäköisellä jäsenvaltioiden sääntöjä vanhemmuutta koskevan kansainvälisen yksityisoikeuden alalla**. Ehdotuksella varmistettaisiin, että jossakin jäsenvaltiossa vahvistettu lapsen vanhemmuus tunnustettaisiin kaikissa muissa jäsenvaltioissa muissakin tarkoituksissa kuin on jo varmistettu vapaata liikkuvuutta koskevassa EU:n lainsäädännössä. Neuvostossa on parhaillaan käynnissä neuvottelut tästä ehdotuksesta, joka on hyväksyttävä yksimielisesti.

Sukupuolen juridista tunnustamista koskevat vaatimukset vaihtelevat huomattavasti eri jäsenvaltioissa. Vaikka useat jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön henkilökohtaisen itsemääräämisoikeuden malleja, osa edellyttää edelleen lääketieteellisiä toimenpiteitä, joiden Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on todennut mahdollisesti loukkaavan ihmisoikeuksia⁴¹. Komissio aikoo **helpottaa parhaiden käytäntöjen vaihtoa jäsenvaltioiden kesken** tukeakseen itsemääräämisoikeuteen perustuvien ja ikärajattomien sukupuolen juridista tunnustamista koskevien menettelyjen kehittämistä.

Euroopan komission keskeisiä toimia:

- ✓ Neuvoston puheenjohtajavaltioiden ja jäsenvaltioiden tukeminen kaikin mahdollisin keinoin, jotta yhdenvertaista kohtelua koskevasta direktiiviehdotuksesta päästään tarvittavaan yksimielisyyteen.

⁴⁰ Ks. esimerkiksi [asetus 2019/1111](#) avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista, [asetus 4/2009](#) elatusvelvoitteista, [asetus 2016/1103](#) aviovarallisuussuhteita koskevista asioista, [asetus 2016/1104](#) rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevista asioista ja [asetus 650/2012](#) perintöasioista.

⁴¹ S.V. v. Italia, hakemus nro 55216/08, 11. lokakuuta 2018. A.P., Garçon ja Nicot v. Ranska, hakemukset nro 79885/12, 52471/13 ja 52596/13, 6. huhtikuuta 2017.

- ✓ Työsyntädirektiivin soveltamista koskevan kertomuksen julkaisu ja ohjeiden antaminen osallistavista rekrytointikäytännöistä yhteistyössä EU:n monimuotoisuusverkoston ja hltiq+ -henkilöiden tasa-arvoa käsittelevän asiantuntijaryhmän kanssa.
- ✓ Tiedon välittäminen tasa-arvosta terveysasioissa ja tietämyksen vaihdon edistäminen EU:n terveystieteiden foorumin ja kansanterveyttä koskevien parhaiden käytäntöjen portaalin kautta hyödyntäen samalla aiheeseen liittyvien Horisontti Eurooppa -puiteohjelman tutkimushankkeiden tuloksia.
- ✓ Asumiseen liittyvää eriarvoisuutta ja syrjintää koskevan selvityksen toteuttaminen viimeistään vuoden 2027 alussa ja sen tuloksien hyödyntäminen kohtuuhintaista asumista koskevan eurooppalaisen suunnitelman täytäntöönpanossa.
- ✓ Vuoteen 2030 ulottuvan digitaalisen koulutuksen ja osaamisen tulevaisuutta koskevan etenemissuunnitelman laatiminen.
- ✓ Tuen antaminen jäsenvaltioille, jotta vanhemmuuden vastavuoroista tunnustamista koskeva asetusehdotus saataisiin hyväksyttyä.

3. TYÖ ASIAN EDISTÄMISEKSI

SEU-sopimuksen 21 artiklan mukaisesti sekä [ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman](#) ja [hlbti-henkilöiden kaikkien ihmisoikeuksien edistämistä ja suojelemista koskevien EU:n suuntaviivojen](#) myötä EU on jo saavuttanut aseman hlbtiq+ -henkilöiden oikeuksien edistämisen ja suojelemisen maailmanlaajuisena johtajana. Täydellisen tasa-arvon saavuttaminen edellyttää jatkuvaa sitoutumista ja aktiivista asian edistämistä kaikilla tasoilla. Tämä strategia heijastaa komission tahtoa edistää **kaikkien ihmisoikeuksien täysimääräistä ja yhdenvertaista toteutumista** EU:ssa ja eri puolilla maailmaa.

3.1 Asian edistäminen EU:ssa

Jäsenvaltioilla on tärkeä rooli hlbtiq+ -henkilöiden tasa-arvon edistämisessä käytännössä. EU:n ensimmäisen hlbtiq-henkilöiden tasa-arvoa koskevan strategian myötä monet jäsenvaltiot ovat ryhtyneet toimiin edistääkseen hlbtiq+ -henkilöiden tasa-arvoa kansallisella tasolla. Komissio kehottaa nyt kaikkia jäsenvaltioita hyväksymään **hlbtiq-henkilöiden tasa-arvoa koskevat kansalliset toimintasuunnitelmat vuoteen 2027 mennessä** [hlbtiq-henkilöiden tasa-arvon edistämistä koskeville strategioille ja toimintasuunnitelmille laadittujen suuntaviivojen](#) ja niihin liittyvän [seurannan tarkistuslistan](#) mukaisesti.⁴² Hlbtiq+ -henkilöiden tasa-arvoa koskevien kansallisten toimenpiteiden ja niiden täytäntöönpanon edistämiseksi jäsenvaltioita kannustetaan myös nimeämään **kansalliset koordinaattorit** hlbtiq+ -henkilöitä koskevaa tasa-arvotyötä varten tai hyödyntämään olemassa olevia rakenteita tätä tarkoitusta varten.

Komissio jatkaa näiden toimien tukemista ja seurantaan syrjimättömyyttä, yhdenvertaisuutta ja monimuotoisuutta käsittelevän korkean tason ryhmän ja erityisesti **hlbtiq+-henkilöiden tasa-arvoa käsittelevän asiantuntijaryhmän** kautta. Asiantuntijaryhmän toimivaltaa vahvistetaan siten, että siihen otetaan mukaan ehdokasmaiden edustajia ja ryhmän yhteistyötä neuvoston puheenjohtajavaltioiden kanssa parannetaan. Jäsenvaltioita ja muita sidosryhmiä kehoitetaan toimittamaan säännöllisesti tietoa toimistaan asiantuntijaryhmälle ja levittämään tätä tietoa hlbtiq+ -henkilöiden tasa-arvoa edistävien toimenpiteiden näkyvyyden lisäämiseksi. Jäsenvaltiot voivat myös osallistua temaattisiin toimiin tietyillä politiikanaloilla, esimerkiksi terveydenhuollon, koulutuksen ja tekoälyn saralla.

Komissio antaa jatkossakin näkyvyyttä, tunnustusta ja tukea paikallisviranomaisille, jotka puolustavat osallistavaa toimintaa, [Euroopan osallisuuden ja monimuotoisuuden pääkaupunki -palkinnoilla](#), ja edistää parhaiden käytäntöjen vaihtoa palkinnon voittajien, monimuotoisuusverkoston jäsenten ja kansalaisjärjestöjen välillä.

Komissio tukee myös yhteistyötä **kansainvälisten hlbtiq+ -henkilöiden tasa-arvoa käsittelevien asiantuntijaryhmien ja verkostojen** kanssa. Tällaisia ovat muun muassa Euroopan neuvoston seksuaalista suuntautumista, sukupuoli-identiteettiä ja sukupuolen ilmaisua sekä sukupuoliominaisuuksia käsittelevä asiantuntijakomitea, joka aloitti toimintansa vuonna 2024, sekä Euroopan neuvoston ohjauksella toimiva hlbti-yhteyspisteiden verkosto.

⁴² Euroopan komissio kannustaa myös EU:n ehdokasmaita ja mahdollisia ehdokasmaita noudattamaan aiheeseen liittyviä EU:n jäsenvaltioiden hyviä käytäntöjä.

Terve demokratia perustuu **avoimeen ja elinvoimaiseen kansalaistoimintaympäristöön**, jossa kansalaisyhteiskunta voi toimia vapaasti ja ihmiset voivat ilmaista identiteettiään pelkäämättä. Hlbtq+ -asioita käsittelevät kansalaisjärjestöt kohtaavat kuitenkin yhä suurempia haasteita, koska niiden kykyyn tukea hlbtq+ -yhteisöjä, puolustaa ihmisoikeuksia ja turvata demokraattisia arvoja kohdistuu kasvavaa painetta.

Tulevassa **EU:n kansalaisyhteiskuntastrategiassa** luodaan yhteinen kehys, joka ohjaa komission suhteita kansalaisyhteiskuntaan ja kansalaisyhteiskunnan tukemista kaikilla politiikan aloilla. Strategialla pyritään myös edistämään jäsenvaltioiden kanssa tehtävää työtä kansalaistoimintaympäristön elinvoimaisuuden edistämiseksi ja ylläpitämiseksi kaikkialla EU:ssa, mikä kattaa kansalaisjärjestöt ja ihmisoikeuksien puolustajat, jotka edistävät ja suojelevat EU:n arvoja, joihin tasa-arvo ja syrjimättömyys lukeutuvat.

Komissio aikoo myös tiedottaa hlbtq+ -asioita käsitteleville kansalaisjärjestöille, työmarkkinaosapuolille ja tiedeyhteisölle uudesta **hlbtq+ -asioiden politiikkafoorumista**, jonka avulla pyritään vastaamaan uusiin haasteisiin, arvioimaan edistymistä ja varmistamaan tämän strategian tehokas täytäntöönpano. Tämä mahdollistaa jäsenllyyn ja avoimen vuoropuhelun eri sidosryhmien kanssa, mukaan lukien säännölliset pyöreän pöydän keskustelut eurooppalaisten hlbtq+ -kattojärjestöjen kanssa.

Nuorilla on keskeinen rooli, kun rakennetaan osallistavia ja demokraattisia yhteiskuntia. Komissio varmistaa [EU:n nuorisodialogin](#) kautta ja komission jäsenten kanssa käytävien **kohdennettujen nuorisopoliittisten vuoropuhelujen** avulla, että päätöksentekoprosessissa kuullaan nuoria ja erityisesti sellaisia ryhmiä, joihin kohdistuu suurempi syrjinnän riski, kuten hlbtq+ -nuoria. Tällä osallistavalla mekanismilla nuorille annetaan jatkossakin mahdollisuus vaikuttaa myös hlbtq+ -yhteisöä koskeviin politiikkoihin.

Komissio auttaa jäsenvaltioita tasa-arvoperiaatteiden ottamisessa huomioon kansallisissa uudistuksissa ja tukee investointeja tarkoituksenmukaisten EU:n rahoitusvälineiden, kuten [teknisen tuen välineen](#) ja [elpymis- ja palautumistukivälineen](#), avulla.

Komissio varmistaa, että EU:n varoja käytetään oikeudenmukaisesti. Se seuraa perusoikeuskirjan tosiasiallista täytäntöönpanoa ja soveltamista koskevan **horisontaalisen mahdollistavan edellytyksen**⁴³ täyttymistä vuosina 2021–2027 kaikkien [yhteisistä säännöksistä annetun asetuksen](#) nojalla myönnettyjen varojen osalta. Se panee myös täytäntöön tarkistetun [varainhoitoasetuksen](#), jossa nimenomaisesti mainitaan syrjintään, vihaan tai väkivaltaan yllyttäminen perusteeksi EU:n rahoituksen epäämiselle.

Komissio on entistäkin sitoutuneempi tukemaan hlbtq+ -kansalaisjärjestöjä, ruohonjuuritason aktivismia ja edunvalvontaa nykytilanteessa, jossa tällaisten organisaatioiden rahoitusta yhä useammin leikataan.⁴⁴ Komissio jatkaa tasa-arvon ja syrjimättömyyden puolustamista seuraavassa monivuotisessa rahoituskehityksessä erityisesti **AgoraEU-ohjelman** kautta. Komissio ehdotti AgoraEU-ohjelmassa 3,6 miljardin euron osoittamista **uuteen laajennettuun kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen lohkon**. Tämä enemmän kuin

⁴³ Euroopan parlamentin ja neuvoston aset⁴³ (EU) 2021/1060, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021 (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159).

⁴⁴ Ks. esimerkiksi [Holding the Line: Defending LGBTI movements in the 2025 Funding Crisis - Global Philanthropy Project](#).

kaksinkertaistaisi nykyiseen kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmaan osoitetut määrärahat.

Lisäksi ehdotuksen mukaan kaikissa kansallista ja alueellista kumppanuutta koskevissa suunnitelmissa tulisi taata vahvat suojatoimet **oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen ja EU:n perusoikeuskirjan tosiasiallisen soveltamisen** varmistamiseksi koko niiden täytäntöönpanon ajan. Niillä estettäisiin myös muun muassa sukupuoleen ja seksuaaliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä suunnitelmien valmistelun, täytäntöönpanon, seurannan, raportoinnin ja arvioinnin aikana.⁴⁵

Luotettavat ja vertailukelpoiset yhdenvertaisuustiedot ovat olennaisia näyttöön perustuvien, intersektionaalisia näkökohtia hyödyntävien politiikkojen suunnittelussa ja seurannassa. Syrjimättömyyttä, yhdenvertaisuutta ja moninaisuutta käsittelevän korkean tason ryhmän alaisen **yhdenvertaisuustietoja käsittelevän asiantuntijaryhmän** toimenkuvaa päivitetään. Asiantuntijaryhmä edistää yhteistyössä FRA:n kanssa yhdenvertaisuustietojen, kuten hlbtq+ -henkilöiden kohtaamia haasteita koskevien tietojen, keräämistä.

Lisäksi komissio jatkaa yhteistyötä asiaankuuluvien EU:n virastojen, kuten FRA:n, Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön (Eurofound) ja Euroopan tasa-arvoinstituutin (EIGE), kanssa tarjotakseen jäsenvaltioille yhdenvertaisuustietoihin liittyvää teknistä apua, mukaan lukien intersektionaalista syrjintää koskevat tiedot. Lisäksi se jatkaa yhteistyötä kansallisten tilastokeskusten kanssa parantaakseen yhdenmukaisten yhdenvertaisuustietojen keräämistä **Eurostatin yhdenvertaisuus- ja syrjimättömyystilastoja käsittelevän työryhmän** puitteissa. Vuonna 2021 järjestetty [ensimmäinen yhdenvertaisuustietoja käsitellyt korkean tason eurooppalainen pyöreän pöydän kokous](#) oli onnistunut, ja komissio aikookin järjestää tapahtuman toistamiseen. Tilaisuus kokoaa yhteen keskeiset sidosryhmät, ja sen tavoitteena on edistää yhdenvertaisuustietojen keruuta ja käyttöä.

Komissio aikoo laatia yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa **suosituksen** yhdenvertaisuustietojen keräämisen, analysoinnin ja käytön parantamiseksi. Näin vahvistetaan jäsenvaltioille ja muille sidosryhmille annettavaa tukea ja tarjotaan välineitä, joilla voidaan seurata tasa-arvotilannetta EU:ssa ja parantaa yhdenvertaisuustietojen valtavirtaistamista.

Komissio aikoo julkaista vuonna 2027 uuden **syrjintää EU:ssa koskevan Eurobarometritutkimuksen** ja kehottaa FRA:ta toteuttamaan seuraavan kattavan **hlbtq+ -kyselytutkimuksensa** siten, että sen tulokset julkaistaan vuonna 2029.

Komissio on edelleen sitoutunut lisäämään tietämystä hlbtq+ -henkilöiden tasa-arvosta ja syrjimättömyydestä. Se käynnistää **tasa-arvon unionia koskevan tiedotuskampanjan**, jonka tarkoituksena on saada ihmiset kaikkialla EU:ssa sitoutumaan tasa-arvon ja syrjimättömyyden arvoihin.

Komissio edistää edelleen aktiivisesti hlbtq+ -henkilöiden tasa-arvoa tukemalla asianmukaisin keinoin kansallisten viranomaisten ja neuvoston puheenjohtajavaltioiden järjestämiä kokouksia ja osallistumalla niihin sekä **tärkeimpiin hlbtq+ -henkilöiden tasa-arvoa**

⁴⁵ [COM\(2025\) 565 final](#).

edistäviin julkisiin tapahtumiin, kuten Pride-kuukauteen ja kansainväliseen homo-, trans- ja bifobian vastaiseen päivään.

Jotta hlbtq+ -henkilöiden tasa-arvo voitaisiin sisällyttää kaikkiin EU:n politiikkoihin, komissio tiivistää yhteistyötä eri yksiköidensä välillä sekä muiden EU:n toimielinten kanssa. Tätä työtä tukevat **tasa-arvoasioista vastaava Euroopan komission jäsen**, tasa-arvoasioiden yhteyspiste kabineteissa, tämän strategian täytäntöönpanosta vastaava komission yksiköiden välinen työryhmä ja komission sisäinen **tasa-arvotyöryhmä**.

3.2 Hlbtq+-henkilöiden ihmisoikeuksien edistäminen maailmanlaajuisesti

EU on edelleen sitoutunut edistämään **hlbtq+ -henkilöiden oikeuksia kansainvälisesti**. Hlbtq+ -henkilöiden oikeuksia suojellaan nykyisessä kansainvälisessä ihmisoikeuslainsäädännössä, mutta silti hlbtq+ -henkilöt kärsivät eri puolilla maailmaa vakavista ihmisoikeusrikkomuksista. Heitä uhkaavat vainot ja vankeus- tai jopa kuolemanrangaistukset⁴⁶ pelkästään seksuaalisen suuntautumisensa tai sukupuoli-identiteettinsä vuoksi. Ihmisoikeuksien puolustajat asettavat itsensä, jopa henkensä, yhä suurempaan vaaraan edistääkseen hlbtq+ -henkilöiden tasa-arvoa.

EU pyrkii rakentamaan alueellisia ja maailmanlaajuisia liittoumia tasa-arvon edistämiseksi **monenvälisellä tasolla** esimerkiksi **Yhdistyneissä kansakunnissa, Etyjissä ja Euroopan neuvostossa**. Se osallistuu edelleen YK:n hlbt-ryhmän toimintaan ja edistää YK:n ihmisoikeusmekanismeja, joihin lukeutuu muun muassa seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvalta väkivallalta ja syrjinnältä suojelua käsittelevä riippumaton YK:n asiantuntija.

EU jatkaa hlbtq+ -yhteisöä koskevan ulkomaisen tiedonmanipuloinnin ja sekaantumisen analysointia ja ehkäisee aktiivisesti tällaista toimintaa ja vastaa siihen eri tasoilla ja alueilla maailmanlaajuisesti.

EU tehostaa **kahdenvälisiä** toimiaan kaikenlaisten ja intersektionaalisten syrjinnän muotojen torjumiseksi, mukaan lukien seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuva syrjintä. EU lisää myös toimia, joilla ehkäistään, tuomitaan ja torjutaan kaikenlaista hlbt-henkilöihin kohdistuvaa syrjintää ja häirintää sekä hlbt-vastaista väkivaltaa ja vihaa. EU tuomitsee edelleen syrjivät lait, politiikat ja käytännöt ja torjuu niitä aktiivisesti sekä pyrkii erityisesti edistämään **samaa sukupuolta olevien henkilöiden suostumukseen perustuvien suhteiden dekriminalisointia** maailmanlaajuisesti.

EU:n edustustoja kehoitetaan seuraamaan tiiviisti kehitystä ja harjoittamaan diplomaattista yhteydenpitoa, kun tekeillä on rajoittavia lakeja. EU suojelee edelleen myös hlbtq+ -henkilöiden oikeuksia poliittisissa ihmisoikeusvuoropuheluissaan. Hlbtq+ -henkilöiden tasa-arvoa pidetään myös esillä yhteyksissä maihin, jotka hyötyvät [yleisen tullietuusjärjestelmän](#) ja [”Kaikki paitsi aseet” -järjestelmän](#) mukaisista kauppaehtauksista.

Vaalitarkkailutoiminnassaan EU havainnoi edelleen muun muassa hlbtq+ -henkilöihin kohdistuvaa vihapuhetta ja provosoivaa kielenkäyttöä sekä stereotyyppisten kuvausten esittämistä tiedotusvälineissä. EU arvioi myös asiaan liittyvien viranomaisten toteuttamia

⁴⁶ [UNAIDSin](#) mukaan 67 maata on kriminalisoinut samaa sukupuolta olevien ihmisten välisen seksin ja 10 maata määrää siitä kuolemanrangaistuksen (2023).

toimenpiteitä helpottaakseen vähemmistöryhmien, myös hlbtiq+ -henkilöiden, osallistumista vaaliprosessiin ja torjuakseen heihin kohdistuvaa syrjintää.

Lisäksi EU varmistaa jatkossakin, että **humanitaarinen apu** ja suojelutoimenpiteet vastaavat haavoittuvassa asemassa olevien hlbtiq+ -henkilöiden erityistarpeita ja ovat humanitaaristen perusperiaatteiden, kuten puolueettomuuden ja syrjimättömyyden periaatteiden, mukaisia. Sukupuoleen perustuvan väkivallan, myös konfliktien yhteydessä tapahtuvan seksuaalisen väkivallan, ehkäiseminen, lieventäminen ja siihen reagoiminen on EU:n keskeinen tehtävä humanitaarisen avun antajana.

EU puolustaa jatkossakin vuoden 2020 tarkistetun laajentumismenetelmän mukaisesti hlbtiq+ -henkilöiden oikeuksia **ehdokasmaissa ja mahdollisissa ehdokasmaissa**, myös osana liittymisneuvotteluja ja niihin liittyviä assosiaatiosopimuksia. Komission vuotuisessa laajentumispaketissa arvioidaan edelleen hlbtiq+ -henkilöiden ihmisoikeustilannetta ehdokasmaissa ja mahdollisissa ehdokasmaissa.

Komissio seuraa erityisesti EU:n lainsäädännön ja Euroopan unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiaa koskevan oikeuskäytännön noudattamista, antaa suosituksia ja tukee toimenpiteitä, joilla varmistetaan hlbtiq+ -henkilöiden yhdenvertaisuus ja torjutaan väkivaltaa, vihaa ja syrjintää. Lisäksi komissio jatkaa hlbtiq+ -henkilöiden oikeuksien edistämistä **naapurimaiden kanssa käytävissä poliittisissa ja ihmisoikeuksia koskeissa keskusteluissa**.

Tukeakseen ihmisoikeuksien puolustajia komissio antaa edelleen ohjeistusta ihmisoikeuksien puolustajien jättämien viisumihakemusten käsittelystä [EU:n viisumikäsikirjan](#) kautta. Käsikirjaa päivitettiin kesäkuussa 2024 tarkistetuilla ohjeilla ja esimerkeillä, jotka koskevat muun muassa hlbtiq+ -henkilöiden ihmisoikeuksien puolustajia. EU:n edustustot eri puolilla maailmaa jatkavat myös [ihmisoikeuksien puolustajia koskevien EU:n suuntaviivojen](#) noudattamista. Erityistä tukea annetaan myös [EU:n ihmisoikeuksien puolustajia koskevan mekanismin](#) kautta myöntämällä hätäapurahoja, tukemalla uudelleensijoittamista, kehittämällä valmiuksia ja järjestämällä koulutusta vaarassa oleville ihmisoikeuksien puolustajille.

Hlbtiq+ -henkilöiden oikeuksien vaalimiseksi komissio soveltaa ihmisoikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa sekä sukupuoli- ja eriarvoisuusanalyysia kaikkiin toimiin, joita rahoitetaan EU:n rahoitusvälineistä, kuten **liittymistä valmistelevasta tukivälineestä** sekä **naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineestä** ja sen ihmisoikeuksia ja demokratiaa sekä kansalaisyhteiskuntaa koskevista aihekohtaisista ohjelmista. Näistä ohjelmista myönnetään jatkossakin taloudellista tukea hlbtiq+ -kansalaisjärjestöille ja ihmisoikeuksien puolustajille. Seuraavan monivuotisen rahoituskehysten kaudella samaa virkaa ajaa [Globaali Eurooppa -väline](#), jonka lainsäädäntömenettely on parhaillaan meneillään.

Euroopan komission keskeisiä toimia:

- ✓ Rahoituksen myöntäminen tarkoituksenmukaisista EU:n rahoitusvälineistä sellaisten hankkeiden ja organisaatioiden tukemiseksi, joilla tuetaan hlbtiq+ -henkilöiden oikeuksia ja torjutaan syrjintää.

- ✓ Uuden hlbtiq+ -politiikkafoorumin perustaminen hlbtiq+ -kansalaisjärjestöjen, työmarkkinaosapuolten ja tiedeyhteisön kanssa vuonna 2026.
- ✓ Tasa-arvon unionia koskevan tiedotuskampanjan käynnistäminen alkuvuodesta 2027, jotta ihmiset eri puolilla EU:ta saataisiin sitoutumaan tasa-arvon ja syrjimättömyyden arvoihin.
- ✓ Yhdenvertaisuustietoja koskevan suosituksen laatiminen ja sen täydentäminen julkaisemalla uusi syrjintää EU:ssa tarkasteleva Eurobarometri-tutkimus vuonna 2027.
- ✓ Sellaisten toimien toteuttaminen, joilla edistetään ja suojellaan hlbtiq+ -henkilöiden kaikkia ihmisoikeuksia kaikilta osin ja yhdenvertaisesti kaikkialla maailmassa sekä monenvälisellä että kahdenvälisellä tasolla, mukaan lukien samaa sukupuolta olevien henkilöiden suostumukseen perustuvien suhteiden dekriminalisoinnin edistäminen maailmanlaajuisesti.
- ✓ Ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden tukeminen niiden mukautuessa asiaan liittyvään EU:n lainsäädäntöön ja Euroopan unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöön.

PÄÄTELMÄT

Tämä strategia vahvistaa visiota Euroopan unionista, jossa **hlbtiq+ -henkilöt voivat vapaasti rakastaa ja olla oma itsensä**. EU ja sen jäsenvaltiot ovat edistyneet merkittävästi **tasa-arvon unionin** edistämisessä. Työtä on kuitenkin vielä tehtävänä, jotta voimme elää aidosti yhdenvertaisessa yhteiskunnassa, jossa ei ole syrjintää ja vihaa.

Tämä uudistettu strategia jatkaa hlbtiq+ -henkilöiden tasa-arvoa koskevan strategian 2020–2025 pohjalta **EU:n pyrkimyksiä edistää hlbtiq+ -henkilöiden tasa-arvoa** ja keskittyy tunnistettuihin painopistealoihin sekä hlbtiq+ -henkilöiden tasa-arvon sisällyttämiseen eri alojen politiikkoihin intersektionaalista lähestymistapaa soveltaen. Tasa-arvon saavuttaminen on ratkaisevan tärkeää paitsi kestäväälle demokratialle ja yhtenäiselle yhteiskunnalle myös **elinvoimaisten ja kilpailukykyisten talouksien rakentamiselle** kaikkialla Euroopassa.

Tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistäminen EU:ssa on **yhteinen velvollisuus**, ja se edellyttää yhteisiä toimia kaikilla tasoilla. EU:n toimielinten ja virastojen sekä jäsenvaltioiden, mukaan lukien niiden alue- ja paikallisviranomaisten, tasa-arvoelinten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja yksilöiden, on sitouduttava entistä vahvemmin tämän uudistetun strategian tavoitteiden saavuttamiseen. **Liittolaisilla**, eli henkilöillä, jotka eivät välttämättä itse identifioitu hlbtiq+ -henkilöiksi mutta jotka puolustavat aktiivisesti hlbtiq+ -henkilöiden tasa-arvoa, on keskeinen rooli hlbtiq+ -henkilöiden tasa-arvon edistämisessä. Liittolaiset ajavat hlbtiq+ -henkilöiden asiaa ja tukevat heitä aktiivisesti jokapäiväisessä elämässään. Näin he auttavat toteuttamaan yhteisiä arvoja käytännössä.

Komissio pyytää **Euroopan parlamenttia** ja **neuvostoa** vahvistamaan sitoumuksensa tähän strategiaan ja tukemaan sen täytäntöönpanoa. Lisäksi komissio pyytää alueiden komiteaa ja Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa kutsumaan koolle paikallis- ja alueviranomaisia, työmarkkinaosapuolia ja kansalaisyhteiskunnan edustajia keskustelemaan siitä, miten hlbtiq+ -henkilöiden tasa-arvoa voidaan edistää.

Komissio seuraa säännöllisesti tässä strategiassa esitettyjen toimien täytäntöönpanoa ja esittää **väliarvioinnin** vuonna 2028.